

En sammenligning av organisering og praktisering av barne- og ungdomsfotball i Norge og på Island

Mastergradsoppgave av Egil Huse

Universitetet
i Stavanger

DET HUMANISTISKE FAKULTET

MASTEROPPGAVE

Studieprogram: **Master i
utdanningsvitenskap
(kroppsøving/idrett)**

Vårsemesteret, 2016

Åpen

Forfatter: **Egil Huse**

.....
(signatur forfatter)

Veileder: **Leif-Inge Tjelta**

Tittel på masteroppgaven: En sammenligning av organisering og praktisering av barne- og ungdomsfotball i Norge og på Island.

Engelsk tittel: A comparison study of organisation and practise within football among children and youth players in Norway and Iceland.

Emneord: Barne- og ungdomsfotball, Island, Norge, organisering, praktisering

Antall ord: 20 707

Stavanger, 11.07.2016

Sammenheng

Denne undersøkelse ser på organisering og praksis i barne- og ungdomsfotball i Norge og på Island. Bakgrunnen for studien er Islands høye internasjonale prestasjonsnivå med sitt herrelandslag og deres eksportert av mange spillere til profesjonelle ligaer. Dette er særlig interessant fordi Island i et verdensperspektiv åpenbart er en liten fotballnasjon. Disse forholdene skaper nysgjerrighet på hvordan Island organiserer og praktiserer sin fotballaktivitet. I denne studien får vi innblikk i både norsk og islandsk praksis hva gjelder barne- og ungdomsfotball. Området belyses ved å sammenligne de to landene gjennom presentasjon av teori og intervju av en fagperson fra hvert miljø. Formålet med studien er å generere kunnskap som kan være et bidrag til debatten om norsk praksis i barne- og ungdomsfotball. Forskningsmetoden som benyttes er kvalitativt intervju der to personer med fagspesifikk kunnskap på området uttaler seg om temaet. Resultatene fra undersøkelsen viser sammenfallende funn hva angår visjoner og retningslinjer for barn og unge. Studien avdekker blant annet forskjeller innen områdene økonomi, sportslig ledelse, trenerutdanning og differensiering. I tillegg synes det å være en kulturell forskjell på norske og islandske spilleres mentale innstilling og dedikasjon.

Forord

Aktualiteten av min oppgave kan virke som har steget underveis i forskningsprosessen. Island kvalifiserte seg til europamesterskapet i Frankrike 2016 og presterte over alles forventninger. Det blir likevel en forenkling å si at denne oppgavens aktualitet beror på ferske prestasjoner og hendelser i sommerens EM. Min interesse for islandsk fotballpraksis flere år tilbake i tid. Det vil være umulig å ikke ha de siste måneders hendelser som bakgrunn, men det er altså ikke det som er fokuset i denne oppgaven. Motivet for å skrive denne oppgaven er basert på en nysgjerrighet på islandsk fotballkultur, og om vi i Norge kan lære noe av denne.

Jeg vil takke min veileder Leif Inge Tjelta for god veiledning og godt samarbeid i prosessen med oppgaven. Jeg vil også takke intervjupersonene i undersøkelsen for deres nyttige bidrag. Deres åpenhet og engasjement har vært avgjørende for oppgavens utforming og sluttresultat. Noe av utfordringen med denne undersøkelsen har vært språklige barrierer knyttet til innhenting av teori fra islandsk side. Her har jeg fått god hjelp fra flere islendinger ved ulike instanser, eksempelvis kommuneansatte og klubbansatte. Alle jeg har vært i kontakt med har vært behjelpelige og imøtekommende.

Innhold

1.0 Introduksjon	7
2.0 Teori	9
2.1 Norge	9
2.1.1 Idrettens barnerettigheter og bestemmelser om barneidrett.....	9
2.1.2 Norges idrettsforbund	9
2.1.3 Norges Fotballforbund.....	10
2.2 Island	11
2.2.1 Íþróttta- og Ólympíusamband Íslands.....	11
2.2.2 Knattspyrnusamband Íslands.....	12
2.3 Differensiering i Norge	13
2.3.1 NFF	13
2.4 Differensiering på Island	14
2.4.1 KSI og Sportsforbundet	14
2.5 Økonomiske perspektiv i Norge	14
2.6 Økonomiske perspektiv på Island	15
2.7 Trenerutdanning i Norge	16
2.8 Trenerutdanning på Island	17
2.9 Talent og talentidentifisering	18
2.10 Sosiologiske og psykologiske prosesser	19
2.10.1 Sosiologiske teorier	20
2.10.2 Målorienteringsteori.....	20
2.11 Motivasjon og mentale prosesser	21
3.0 Metode	23
3.1 Forskningsdesign	23
3.2 Case studie	23
3.2.1 Komparativ case-studie.....	24
3.2.2 Ekstrem-case.....	24
3.2.3 Eksplorerende case-studie.....	24
3.3 Kvalitativ metode	25
3.4 Kvalitativt forskningsintervju	25
3.5 Semistrukturert intervju	26
3.6 Utvalg og rekruttering	27
3.7 Intervjuguide	28
3.8 Datainnsamling	29
3.9 Dataanalyse	29
3.9.1 Tematisk analyse.....	29
3.10 Kvalitet av forskningen	31
3.11 Etske vurderinger	32
4.0 Resultat og drøfting	34
4.1 Økonomi: klubber, anlegg, trenere og utøvere	34
4.1.1 Norge	34
4.1.2 Island	37
4.1.3 Drøfting	41
4.2 Treningsutdanning og treningsmetodikk	43
4.2.1 Norge	43
4.2.2 Island	45
4.2.3 Drøfting	48

4.3 Spillerlogistikk og praksis i barne- og ungdoms fotballen: Hospitering - differensiering - talent	50
4.3.1 Norge	50
4.3.2 Island	52
4.3.3 Drøfting	58
4.4 Mentale aspekter	60
4.4.1 Norge	60
4.4.2 Island	61
4.4.3 Drøfting	64
5.0 Konklusjon	66
5.0 Kilder	69

1.0 Introduksjon

Utdanningsansvarlig i det islandske fotballforbundet, Dagur Sveinn Dagbjartsson, presenterte nylig tall hvor stor andel av Islands befolkning som er aktive fotballspillere. Av Islands 330 000 innbyggere er det 22 645 aktive fotballspillere. 15 419 gutter/menn og 7226 jenter/kvinner danner det totale antall spillere i alle aldersklasser. Av denne gruppen er 12 296 spillere fra 6 til 19 år (Dagbjartsson, 2016). Til sammenligning har Norge 5 223 000 innbyggere (SSB, 2016). Av disse er 375 313 aktive fotballspillere hvorav 264 188 er gutter/menn og 111 125 er jenter/kvinner. Spillergruppen 6 til 19 år består av 276 304 utøvere (NFF, 2016d).

Vi ser av tallene at Norge kan regnes som en gigant i forhold til Island. Setter vi tallene inn i en større dimensjon anslås det at 265 millioner mennesker spiller fotball jevnlig på verdensbasis og 38 millioner er registrerte spillere i verden totalt (Toering & Jordet, 2015). Fotball er åpenbart den største idretten i både Norge og på Island, men i verdensperspektiv er landene forholdsvis små aktører.

”Tallenes tale” viser særlig hvor liten aktør Island egentlig er. Før deltagelsen i EM 2016 er registrert, ligger Island på en 34.- plass på FIFAs landslagsrangering (FIFA, 2016). Landet har 101 menn og 22 kvinner som spiller i profesjonelle ligaer utenfor Island (Dagbjartsson, 2016). Tilsvarende ligger Norge i skrivende stund på 51.- plass på FIFAs rangering over landslag (FIFA, 2016). Det eksisterer ikke en tilgjengelig oversikt over hvor mange spillere Norge har i andre profesjonelle ligaer.

Dette er tall som er interessante og som sier noe om hvordan tilstanden er per dags dato. Ved et slikt fokus vil ofte prestasjoner bli målt og bredden får mindre oppmerksomhet. Det kan argumenteres for at det er en smal innfallsvinkel når en ønsker å belyse praksis for alle barn og unge. Min interesse for Islands struktur i barne- og ungdomsfotballen startet etter en samtale tilbake i 2010 med en islending som på den tiden var bosatt i England. Han fortalte om opplevelse av egen sønns deltagelse i engelsk barnefotball og forskjellene han opplevde i forhold til det islandske systemet de var vant med. Beskrivelsene han ga av islandsk fotball gjorde

meg nysgjerrig og førte til refleksjoner og sammenligninger med det norske fotballmiljøet jeg selv har vokst opp i. Undertegnede er født og oppvokst i Norge. Gjennom et aktivt liv i ulike idretter førte denne interessen til studier som nå avsluttes etter 5-års masterstudie i idrett og kroppsøving. Idretten som preget hele barne- og ungdomsalderen var fotball. Etter endt spillerkarriere har jeg hatt flere trenerverv for gutter i aldersspennet 13 til 19 år. Mine trenererfaringer kommer fra både store satsningsklubber og mindre breddeklubber.

Media er en viktig aktør som er med å avgjøre hvilket fokus og hvilken oppfatning vi har av barne- og ungdomsfotballens tilstand i Norge. Avisartikler og reportasjer i media begrenser seg i omfang og har blant annet som mål å fange vår oppmerksomhet. Mange artikler vil mangle helhetsbilde og nyanser som vil gi et ”riktigere” bilde av virkeligheten. Det kan trekkes frem to eksempler som omhandler tematikken i denne oppgaven. Det ene er Dagbladets artikkel som forklarer hvorfor Norge ikke ønsker å kopiere den islandske metoden i sin spillerutvikling (Baardsen, 2016). Det nevnes blant annet at Islands fokus på topping av lag ikke samsvarer med hva det norske fotballforbundet ønsker i sin praksis (ibid.). I en artikkel i VG forteller Birkir Bjarnason, en av Islands profiler fra europamesterskapet 2016, om eget møte med norsk fotball. Han har vært bosatt i Norge og spilt i norsk tippeliga. Hans kritikk av det norske systemet er at det ikke trenes nok. Han var vant med større mengder trening fra sin barndom på Island (Johannessen, 2016). Begge artiklene, som er kommet i kjølevannet av Islands deltagelse i EM i Frankrike, er eksempler på omtalen fagområdet nå får. I denne oppgaven ønsker jeg å belyse fagområdet og nyansere kunnskapen i den videre debatten om barne- og ungdomsfotball.

2.0 Teori

I første del av teorikapittelet presenteres teoretiske perspektiv på praksis i barne- og ungdomsfotball henholdsvis i Norge og på Island. Hvordan landene beskriver egen virksomhet forklares i separate deler. Videre følger teorier som omhandler talent og talentidentifisering, samt sosiologiske- og psykologiske prosesser. Sistnevnte temaer omfatter forskningslitteratur som er relevant for begge lands fotballpraksis.

2.1 Norge

2.1.1 Idrettens barnerettigheter og bestemmelser om barneidrett

Norge har nedfelt egne barnerettigheter og bestemmelser i barneidretten. Rettighetene og bestemmelsene tar utgangspunkt i FNs barnekonvensjon (FN, 1989). Her blir det vektlagt at barn har behov for spesiell beskyttelse og at konvensjonen har som mål å gi dem grunnleggende rettigheter. Disse er nedfelt i 42 punkt og har som intensjon å oppnå allmenn anerkjennelse av at også barn er selvstendige individer, med særskilte behov og rettigheter (FN, 1989).

Norge har vært et foregangsland i når det gjelder arbeidet med barns rettigheter, og var en av de første landene som ratifiserte barnekonvensjonen etter ikrafttredelsen i 1990 (FN, 1989). En videreføring av dette til idretten finner vi i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komites (NIF) bestemmelser og rettigheter for barn. Norge opplevde fra 1970-tallet en stor økning av utøvere og innførte barnebestemmelsene allerede i 1987. Utøverne i de ulike aktivitetene ble stadig yngre, og verken utstyr, fysiske forutsetninger eller modning var tidligere tilpasset denne gruppen (NIF, 2007).

2.1.2 Norges idrettsforbund

NIF fremhever 7 forskjellige fokusområder i sine barnerettigheter (NIF, 2015a). Disse punktene er 1) trygghet, 2) vennskap og trivsel, 3) mestring, 4) påvirkning, 5) frihet til å velge, 6) konkurranser for alle og 7) på barnas premisser. De syv punktene forklarer hvordan barn skal oppleve et trygt treningsmiljø hvor det er lagt til rette for utvikling

av vennskap og solidaritet. Barnet skal oppleve mestring i variert aktivitet i samspill med andre. Barnet skal bli hørt og kunne si sin mening om aktiviteter, i tillegg til å kunne velge om det ønsker/ikke ønsker å delta. Valg om deltagelse gjelder både for antall idretter og om barnet ønsker å konkurrere. Alle aktiviteter skal være tilpasset barnets alder, fysiske utvikling og modning (NIF, 2015a).

Det er ytterligere presisert konkurransebestemmelser for barn i de ulike alderstrinnene. Barn kan delta lokalt i konkurranser fra de fyller 6 år og regionalt fra 9-årsalder. Fra barnet fyller 11 år kan det delta i konkurranser i Norge, Norden og Barentsregionen. Det er fra dette alderstrinnet det også er mulig med resultatlister, tabeller og rangeringer i konkurranser. Alle deltagende barn skal få premie hvis dette benyttes (NIF, 2015a).

NIF er en paraplyorganisasjon for alle særforbundene i Norge. Det påpekes at hvert særforbund skal vedta egne regler som utdyper bestemmelsene innenfor rammene i sin idrett (NIF, 2015a).

2.1.3 Norges Fotballforbund

I Norges fotballforbund (NFF) sin handlingsplan for 2016-2019 presenteres visjonen til norsk fotball som: ”fotballglede, muligheter og utfordringer for alle” (NFF, 2016a). Det blir satt fokus på flere av momentene som NIFs barnerettigheter bygger på. Det vektlegges at barn skal oppleve trygge sosiale rammer. Barn skal oppleve gode mestringsopplevelser og bli sett av de voksne som er med på å danne miljøet i lagene. Det er presisert at det er viktig at barn får utvikle seg i sine lokalmiljøer (NFF, 2016a).

I tillegg til punkter som er nevnt i barnerettighetene vektlegger NFF ”fair play” som et fokusområde (NFF, 2016a). Fair play er et begrep med flere variabler blant ulike aktører. Herunder nevnes spillere, trenere og ledere, foresatte og foreldre, publikum og media (Haavik, 2009b). For spillere vektlegges det å være inkluderende og bidra til å skape et trygt miljø for alle. Det legges føringer for ønsket adferd hvor en unngår stygt spill og filming (ibid.).

Det presiseres at inkludering i fair play innebærer at alle er velkommen uavhengig av alder, nivå, kjønn, alder, sosial eller kulturell bakgrunn, funksjonshemming, seksuell orientering eller andre årsaker (Haavik, 2009a).

2.2 Island

2.2.1 Íþróttá- og Ólympíusamband Íslands

Íþróttá- og Ólympíusamband Íslands (ISI) også kalt "Sportsforbundet" er det tilsvarende organet til NIF i Norge. Organisasjonen har ikke et omfattende teoretisk tekstmateriale som omhandler barne- og ungdomsarbeid. Hvilke målsetninger som gjelder og hva som skal vektlegges i de ulike alderstrinnene forklares i et kort skriv. Frem til 6-årsalder skal aktivitet preges av lek og positive opplevelser. Det vektlegges at barna skal oppleve stor variasjon i aktivitetene (Íslands, u.å.).

De samme kriteriene tas med til 6-8-årsalder. Her vektlegges tilrettelegging for trivsel blant barna, og at forbundet dermed vil kunne beholde deltagerne. Forbundet fokuserer på å utfordre de unge utøverne med ulike og nye bevegelsesmønstre og ønsker på denne måten å øke barnas fysiske ferdigheter. Eventuelle konkurranser skal avvikles lokalt, men ikke være et hovedmål for aktiviteten. Foregår det premiering tilknyttet konkurranser skal alle barna ha lik premie (Íslands, u.å.).

Fra 9-årsalder starter fokus på tekniske ferdigheter, og vektlegging av dette øker proporsjonalt med alder frem til fylte 19 år. Treningene skal være varierte og inneholde fysisk trening gjennom lek. Fra 9-årsalder introduseres også verdier som respekt for med- og motspiller, trener og dommer. Gjennom fair play og positive miljøer ønsker en å øke utøvernes selvsikkerhet. Det er et gjennomgående ønske at gode miljøer ikke støter vekk deltagere, men rekrutterer nye. Premiering kan gis til både lag og individ (Íslands, u.å.).

Når barna er i 11-12 år gamle introduseres nivåinndeling av utøvere. Alle deltagere skal kunne delta på et nivå tilpasset deres evner. Det oppfordres også til at barn fra dette alderstrinnet prøver ut forskjellige aktiviteter (Íslands, u.å.).

2.2.2 Knattspyrnusamband Íslands

Knattspyrnusamband Íslands (KSI) er Islands fotballforbund. De har lite tekstlig materiale om sine visjoner og retningslinjer. De har en kortfattet beskrivelse av hvordan de mener opplæring av barn og unge skal praktiseres. Retningslinjene har kriterier som skal vektlegges i de ulike alderstrinnene. Uavhengig av alderstrinn vektlegger KSI at fotball skal tilpasses barn og unge slik at det oppleves meningsfylt i et fysisk og sosialt perspektiv (KSI, 2011).

I retningslinjene kommer det tidlig frem at KSI er opptatt av at god tilrettelegging gir gode forutsetninger for barnas mulighet til å prestere på et nasjonalt og internasjonalt nivå. Det påpekes at alle skal ha et godt tilbud uavhengig av hva utøverne ønsker å oppnå (KSI, 2011).

Deltagende barn i alderstrinnet frem til 8 år skal oppleve aktiviteten som lystbetont, og den skal preges av læring gjennom småspill. Fotball beskrives som en gunstig aktivitet for innlæring av både grov- og finmotoriske egenskaper. Konkurransen skal ikke være et mål i seg selv og resultater skal ikke være i fokus. Alle barn skal ha like muligheter til deltagelse og få likeverdig anerkjennelse i sin deltagelse (KSI, 2011).

I aldergruppen 9 til 12 år vektlegges det tekniske aspektet i større grad. Spillerne skal utvikle seg teknisk og utfordres taktisk. Aktiviteten skal ha som mål å vekke en livslang interesse for fotball. Det presiseres likefullt at barn i denne alderen bør utfordres til å delta i flere andre idretter. Barn kan fra 9-årsalder konkurrere med andre klubblag regionalt (KSI, 2011).

I de påfølgende alderstrinnene opp til 19 år spesialiseres utøverne i større grad både teknisk og taktisk. All aktivitet skal foregå i en god ”sportsånd” og utøverne skal ha mulighet til å delta i spill tilpasset deres nivå. Utøverne skal oppleve mestring både individuelt og som lag. Utøverne kan fra 13-årsalder konkurrere utenfor Island (KSI, 2011).

2.3 Differensiering i Norge

2.3.1 NFF

Praksis for differensiering av spillere i de lavere alderstrinnene forklares av NFF i et hefte/dokument for barnefotball. Differensiering forklares som et tilpasset tilbud til den enkelte på bakgrunn av enkeltspillerens ferdigheter, motivasjon, ønsker og behov. Det presiseres at topping av lag ikke tillates – dette kan blant annet medføre ujevn fordeling av spilletid og skal ikke forekomme i barnefotballen (NFF, 2010).

Et verktøy i differensieringen er hospitering av spillere. Det oppfordres til gode samarbeid mellom de ulike alderstrinnene i klubben for å optimalisere hospiteringen. Ved optimal hospitering ønsker NFF at spilleren, i løpet av et år, skal spille på tre ulike ferdighetsnivå. Spilleren skal ha aktivitet med spillere med samme-, høyere- og lavere ferdighetsnivå (NFF, 2010).

NFF ønsker ikke nivådeling av lag innad i klubber. Lagsammensetning skal dannes på bakgrunn av kriteriene ”kameratskap” og ”mangfold i ferdigheter”. For å oppnå ønsket jevnbyrdighet i kamper foreslår NFF noen virkemidler (Larsen & Gustavson, 2016):

- begge lag presser lavt i forsvar for at angripende lag skal få kontroll i starten av angrepet
- justere på lag ut i fra stilling

Leder et lag med flere mål:

- utfordre forsvarsspillere som ikke liker spill bak rygg til å spille sentrale roller på midtbanen
- spiller som er venstrebeint flyttes over på høyre side
- midtstopper og spiss bytter roller

Ligger et lag under med flere mål:

- de beste spillerne utfordrer motstandernes beste spillere
- la de andre spillerne spille i roller de er trygge.

Når et lag leder med 4 mål kan laget som ligger under benytte en ekstra spiller til differansen reduseres til 3 mål.

2.4 Differensiering på Island

2.4.1 KSI og Sportsforbundet

Det er ikke mye teoretiske tekstmateriale som beskriver hvordan differensiering praktiseres på Island. Sportsforbundet forklarer at alle barn skal ha et tilpasset tilbud til aktivitet ut ifra modenhet til barnet. En nivådeling skal starte når barna kommer til alderstrinnet 11-12 år (Íslands, u.å.). KSI forklarer at nivådeling starter tidligere i fotball og at barna skal organiseres etter evne fra barna fyller 9 år (KSI, 2011).

2.5 Økonomiske perspektiv i Norge

Deltagelse i organisert idrett krever ofte en egenandel av sine medlemmer. Det er ønskelig at denne kontingenten ikke er for høy for å unngå økonomisk ekskludering av deltagere (NIF, 2015b). Norsk idretts største finansielle bidragsyter er den norske stat. NIF fungerer som en paraplyorganisasjon i norsk idrett og det er her bevilgningene til den organiserte idretten administreres. Staten ønsker med dette å bidra til et godt tilbud for barne-, ungdoms- og breddeidretten (Kulturdepartementet, 2014).

NIF administrer viktige fellesoppgaver som kontakt med statlige organer, søknader og viderefordeling av spillemidler til særforbund og idrettskretser. Spillemidler skal i første rekke gå til utbygging av idrettsanlegg (Kulturdepartementet, 2003).

Det bevilges ikke midler som benyttes til å administrere verken idrettslag eller trenere i de ulike lagene. Dette er i tråd med NIFs vektlegging av frivillighet og dugnadsånd. NIF anser frivillighet som den viktigste ressursen i norsk idrett. Det poengteres at frivillighet gir flere positive ringvirkninger enn det åpenbare økonomiske bidraget. Gjennom meningsfullt arbeid og sosiale nettverk er idretten en viktig samfunnsaktør for å skape og vedlikeholde sterke lokalsamfunn (NIF, 2015b).

Hvem som eier og drifter de ulike idrettsanleggene i Norge er et komplekst bilde. Det er ulike eiere og konstellasjoner av eiere på de ulike anleggene. Det finnes både statlige, fylkeskommunale, interkommunale og kommunale utgaver av eierformer i det offentlige. Tendensen er at de mest kostbare anleggene ser ut til å ha offentlige eierformer. Flerbrukshaller og svømmehaller er eksempler på slike anlegg. Idretten vil i større grad være representert på eier- og driftssiden ved anlegg som kan realiseres ved hjelp av spillemidler og dugnad (Kulturdepartementet, 2003).

Anlegg som driftes av det offentlige har ofte flere idrettslag som ønsker å benytte seg av tilbudene. Det er stor variasjon i anleggstetthet og antall brukere av de ulike anleggene. Det er også store forskjeller på ressursbruk hva angår leie av anlegg i de ulike idrettslagene. Dette er også en direkte konsekvens av ulike praksiser i driften i ulike kommuner. Noen kommuner tar alle driftsutgifter selv og stiller anleggene til gratis disposisjon for idrettslagene og den enkelte. På motsatt side faller alle drifts- og vedlikeholdsutgifter på idretten (Kulturdepartementet, 2003).

2.6 Økonomiske perspektiv på Island

I den islandske idrettsmodellen er de ulike kommunene betydelige bidragsytere for tilretteleggingen av aktivitet. Deltagelse i organisert idrett krever egenandel fra utøverne. I tillegg betaler kommunene en sum i støtte til de ulike klubbene per deltager med mål om å stimulere til økt deltagelse i aktivitetene. Tilskuddene er ikke eksklusive for fotball - tilsvarende bruk av organiserte fritidstilbud vil også motta støtte fra kommunen. Hovedmålet er at barn, uavhengig av økonomisk eller sosial situasjon, skal kunne delta i konstruktive fritidsaktiviteter (Guðmundsson, 2015).

Kommunene står i hovedsak som eiere av de ulike anleggene som innbyggerne kan benytte seg av. De anleggene som har størst kostnad ved oppføring og drift eies av det offentlige. Det føres regnskap av tidsbruken til idrettslag som benytter anleggene. Denne loggføringen leveres til idrettsrådet som gir tilsvarende tilskudd og føres tilbake til kommunen (Kópavogsbæjar, 2015). Dette er altså et ressursregnskap hvor ingen penger i realiteten ”bytter eier”. Kommunen tar kostnaden av anleggene og idrettslagene styrer bruken. Målet med denne praksisen er å synliggjøre kostnadene.

Det er et ønske at den økonomiske byrden av anlegg og idrettslig aktivitet ikke skal bæres av familier alene (Kópavogsbæjar, 2015).

Island har gjennomgått en enorm utvikling på anleggssiden de siste 15 årene. I tillegg til bygging av kommunale flerbrukshaller startet et prosjekt i 2004 med mål om å bygge ”ballbinger” (KSI, 2013). Det var et tilskudd fra UEFA som var grunnlaget til igangsettingen. Gjennom samarbeid mellom kommuner og næringsliv har dette prosjektet ført til en betydelig økning av denne typen anlegg over hele Island (ibid.).

De ulike kommunale tilskuddsordningene dekker også deler av utdanningen av trenere på Island. Denne økonomiske støtten innvilges gjennom en søknad. Hver søker har en sum som kan søkes på hvert kalenderår og innvilges når utdanning vil være nyttig for kommunen (Seltjarnarnes, 2009). Søkere står fritt i hva de ønsker å søke støtte til, og det oppfordres til å søke ny kunnskap utenfor landets grenser. Slike søknader har ofte større kostnadsrammer og kommunene har dermed tilsvarende økte tilskudd (Seltjarnarnes, 2009).

2.7 Trenerutdanning i Norge

Trenerutdanning i NFF har ulike nivå og er organisert som en kompetansestige. NFF C-lisens, UEFA B-lisens, UEFA A-lisens og UEFA-Pro-lisens utgjør de ulike trinnene (NFF, 2016c).

Det innledende C-lisens kurset har fokus på barn og ungdom. Kurset er delt i fire deler fordelt på de to gruppene. Her vektlegges spillerutvikling og danning av trygge miljøer. Kurset er også første trinn i en utdanningsstige for trenere som har ambisjoner i spillerutviklingssegmentet og voksenfotballen (Eggen, 2016a).

UEFA B-lisens er neste steg på utdanningsstigen og krever 1 år med praksis etter fullført C-lisens. Kurset har fokus på organisering og ledelse, kvalitetssikring av aktivitet, veiledning og instruksjon samt spillerutvikling (Eggen, 2016c).

De to overnevnte kursene har fokus på barn og ungdom og er således de kursene som har størst relevans for trenere på de laveste alderstrinnene. UEFA-A lisens ønsker å gi trenere kompetanse på toppfotballnivå og UEFA- Pro-lisens skal gi trenerne formell kompetanse til å lede hvilke som helst klubber i Europa (Eggen, 2016b, 2016d).

Norsk idretts organisering og økonomi er avgjørende å ha som bakteppe når en videre ser på kompetansen norske trenere besitter. Norsk idrett verdsetter frivillighet og dugnadsånden står sentralt. I barne- og ungdomsidretten gjenspeiles dette gjerne ved at foreldre og foresatte også har roller som trenere. Kompetansen de ulike klubbene og trenerne besitter er sprikende. For å kollektivt heve kompetansen på klubbnivå har NFF igangsatt prosjektet Kvalitetsklubb (NFF, 2016b). Gjennom dette arbeidet ønsker NFF at norsk fotball skal heve sin kompetanse på flere områder. Arbeidet er delt i tre nivåer og har ulike kriterier som klubbene skal innfri for å komme til neste trinn (ibid.).

Ved innføring av Kvalitetsklubb lanseres også to introduksjonskurs som rettes mot barne- og ungdomsfotball. Dette skal fungere som et minimumskrav for fotballfaglig innsikt. Det presiseres at alle lag skal ha en trener som har gjennomført dette kurset og at hvert alderstrinn skal ha en trener som har C-lisens (Paulsen, 2016).

Der er ingen krav for å kunne være en trener i barne- og ungdomsfotball i Norge i dag. Dette gjør det vanskelig å estimere hvor mange trenere som er aktive.

2.8 Trenerutdanning på Island

KSI har som mål med sin trenerutdanning å forbedre kompetansen hos alle sine trenere. De vektlegger at kunnskapen skal deles og nye trenere skal nyte godt av de mer erfarne treneres kompetanse (KSI, 2012).

Den islandske trenerutdanningen starter med UEFA B-lisens. UEFA godkjenner alle sine lisenser men opplegget og innholdet i utdanning vil inneha forskjeller mellom landene. UEFA B-lisens på Island har fokus på taktikk, lederegenskaper, treningslære,

retningslinjer og pedagogikk. Kurset har både en teoretisk og praktisk undervisningsform (KSI, 2009).

UEFA A-lisens har som formål å utdanne trenere til å kunne topplag i ungdomsalder og amatørslag i seniorklassen. Lisensen skal ses som en videreføring av UEFA B-lisens. De samme kriteriene utdypes og trenerne avlegger teoretisk og praktisk eksamen (KSI, 2004).

Island har et krav om at alle trenere som har tatt en trenerutdanning skal fullføre et oppfriskningskurs på 15 timer hvert tredje år for å beholde sin lisens (KSI, u.å.). KSI har krav til at trenere skal ha utdanning. Island har i overkant av 600 aktive og lisensierte trenere (Dagbjartsson, 2016)

Forskeren har ikke funnet teoretisk tekstmateriale som beskriver Pro-lisens. Dette kan ha bakgrunn i at KSI ikke gjennomfører denne utdanningen. Trenerne må ta denne lisensen i utlandet.

2.9 Talent og talentidentifisering

Det dukker stadig opp debatter om hva som er talent og hvor tidlig en predikere hvorvidt en ung utøver har et talent. Hvilket syn man har på talent har både etiske og praktiske sider. Oppfatningen av hva talent er, og om det er mulig å identifisere talent hos unge utøvere, vil bero på hvilke kriterier en benytter for å definere talentbegrepet. Kriteriene kan deles i to grupper med grunnleggende forskjeller. Et snevert (statisk) syn vektlegger prestasjon i øyeblikket. Dette ses på som en nedarvet begavelse. Et utvidet (dynamisk) syn ser utvikling over tid. Det vil da ikke være mulig å definere utøvere fra start, og påvirkning gjennom trening og miljø vil være medvirkende (Ommundsen, 2009). Noen mener det er umulig å definere talent i ung alder, og i motsatt ende finnes de som mener at talent er medfødte egenskaper.

Howe (1998) forklarer hvordan talentene skiller seg fra andre og argumenterer for at et talent er medfødt. Kriterier for å kunne definere et talent er at egenskapen er arvelig. Egenskapen besittes av et fåtall og er spesifikk. Det er identifiserbart ved

tidlige tegn og før det er ferdig utviklet (Howe, Davidson, & Sloboda, 1998). Ved en slik tolkning vil identifisering av utøvere være mulig fra tidlig alder.

Fokus på hvor stor mengde trening som kreves for å kunne lykkes vektlegges gjerne i debatten om hva som skal til for å lykkes. 10.000 timer med trening ble lansert av Ericsson et al. (1994) som et estimat for å bli ekspert på et spesifikk område. Adapsjon av ferdigheter vil forekomme over tid, og det vektlegges at store mengder trening vil ha stor innvirkning på utøvere sin mulighet for å lykkes (Ericsson & Charness, 1994). Ved en slik tilnærming vil en ikke kunne forutsi hvem som vil lykkes ved tidlig identifisering.

Det er flere ulike faktorer som vil kunne ha innvirkning på om mennesker vil lykkes eller ikke. Noen av disse vil være utenfor unge utøveres kontroll. Ved foretrukne genetiske forutsetninger og evne til å trene mye vil eksterne faktorer kunne være avgjørende. Foreldre, trener, sted og skader er eksempler på slike (Henriksen, 2008). Det virker vanskelig, om ikke umulig, å predikere hvilke barn som vil lykkes som seniorspiller. Fotball er et kompleks spill med ulike krav til både fysiske og psykiske egenskaper. Det er ikke mulig å fastslå om et barn i 9-årsalderen vil lykkes i ved fylte 25 (Peterson, 2011).

En gjentagende problematikk i arbeid med talent og talentidentifisering i idrett kalles ”relative age effect” (RAE). Utvelgelse av talent måles gjerne ved fysiske kriterier som fart, teknikk og/eller utholdenhet. I grupper med unge utøvere kan fysiske og mentale forskjeller være signifikante i forhold til fødselsdato i kalenderåret som gruppene fordeles i (Helsen, Van Winckel, & Williams, 2005). Utvelgelse uten hensyn til denne problematikken vil kunne føre til diskriminering av spillere født sent på året. Talentutvelgelse kritiseres ofte for å basere seg på intuisjon og mangel av objektivitet (Williams, 2000).

2.10 Sosiologiske og psykologiske prosesser

Denne delen av oppgaven belyser områder som omhandler de sosiologiske og psykologiske prosessene som kan forklare hvordan og hvorfor et individ og miljø kan

fungere eller feile i sitt virke. Utvalg av teori bidrar til å begrense et stort fagområde til relevant kunnskap for teksten.

2.10.1 Sosiologiske teorier

Sosiologiske teorier forsøker å forklare de ulike sosiale systemene som samfunnet består av (Skirbekk, 2015). Idretten kan ses på som et sosialt system i samfunnet. Enoksen (2002) ser på sosialiseringprosesser som finner sted gjennom deltagelse i idretten. Hvordan utøveren opplever og agerer i prosessen er avgjørende for om utøveren fortsetter og lykkes. For at samspillet mellom utøver og miljø skal lykkes avhenger det av samsvar mellom utøverens egenskaper og miljø (Enoksen, 2002). Prosessen innebærer også hvordan ulike andre personer har innflytelse på utøveren. De ulike aktørene kan ha stor innflytelse på om utøver velger å fortsette med aktiviteten. "Sosialiseringagentene" som har størst påvirkning kan være trenere, ledere og andre utøvere (Kenyon, 1969). Heinemanns sosialiseringsteori (1975) peker på de ulike kriteriene forskjellige miljøer kan vektlegge. Dette er med på å forme individene gjennom ulike krav til verdier, idrettsetikk og måloppnåelse. Ferdigheter og evner bør ses i kontekst med det miljøet og omgivelsene utøveren befinner seg i (Heinemann, 1975).

2.10.2 Målorienteringsteori

Ulike karakteristiske trekk definerer forskjellige miljøer. Målorienteringsteori forklarer dette ut ifra hvordan utøvere ser på egne ferdigheter. Utøverne kan deles ved å inneha oppgave- eller ego-orienterte tilnærminger til sine kvaliteter. Oppgaveorienterte utøvere vektlegger innsats som avgjørende for å nå sine mål. De måler seg ikke opp mot andre, men setter egne mål for utvikling. Ego-orienterte måler seg selv mot andre for å kunne bevise overlegenhet (Nicholls, 1989).

I målorienteringsteori finnes to ulike læringsmiljøer: mestring- og resultatorientert. I miljøer som er mestringorienterte vil treneren ha fokus på individuell fremgang i forhold til utøverens evner. Utøveren skal motiveres av egen fremgang og har innflytelse på hvordan dette skal oppnås. En sammenligner seg i liten grad med andre og prøving og feiling ses på som en del av prosessen (Ommundsen, 2006). En motsetning til mestringorienterte miljøer vil være et prestasjonsorientert miljø. Et

slikt miljø kan karakteriseres ved at treneren har stor kontroll over utøveren. Det er lite dialog mellom trener og utøver for å tilpasse individuelle målsetninger. Prestasjon er avgjørende og måler om en har lykket eller feilet (Duda, 2001).

Noen utøvere vil ha personlige preferanser som trekker dem til de ulike miljøene. Når en utøver er i et treningsmiljø kan dette miljøet være med på å forme utøveren (Heinemann, 1975). For å oppnå en lengst mulig aktiv idrettskarriere antyder litteratur at et mestringsorientert miljø er gunstig. Ved stor grad av autonomi antas det at utøveren har et eierskap til egen utvikling. At treningen oppleves som meningsfull kan bidra til et lengre aktivt liv i idrett (Enoksen, 2002; Turnnidge, Hancock, & Côté, 2014).

2.11 Motivasjon og mentale prosesser

Hvor motivasjon kommer fra og hva som gjør utøvere motivert blir problematisert i selvbestemmelsesteorien (Deci & Ryan, 1985). Det er hensiktsmessig å skille indre- og ytre motivasjon når dette området forklares. *Indre* motivasjon ses på som det medfødte drivet til å engasjere seg og være nysgjerrig. Individet har et ønske om å ha kompetanse og være selvbestemt. Dette gjenkjennes ved glede og tilfredshet ved å utøve aktiviteten. *Ytre* motivasjon drives gjerne av muligheten for materielle goder og hevelse av sosial status. Når motivasjonen knyttes til resultat og prestasjon flyttes ”kontrollen” bort fra utøver og denne motivasjonen er mer sårbar (Ryan & Deci, 2000). Selvbestemmelsesteorien vektlegger også menneskets behov for å føle tilhørighet. Når en opplever samhold og sosial trygghet vil en føle seg sett og verdsatt. Medbestemmelse og autonomi i et trygt miljø vil føre til selvopplevd behov for mer kompetanse. Trygghet og gode sosiale rammer vil være med på å styrke den indre motivasjonen (Ryan & Deci, 2000).

Ulike miljøer vil fungere som et rammeverk for individers oppfattelse av seg selv. ”Big-fish-little-pond”-effekten forklarer at medspilleres ferdigheter direkte påvirker en utøvers syn på egne ferdigheter (Marsh, 1987). Denne sosiale sammenligningen fører til at gruppen påvirker de ulike individenes persepsjon av seg selv. Det er sannsynlig at en gruppe individer med høy selvtillit hever sine prestasjoner ytterligere

sammen. Dette medfører følelser av stolthet og tilhørighet gjennom gruppens evner og prestasjoner (Preckel & Brüll, 2010).

Individer preges av ulike karaktertrekk. Beskrivelser som forsøker å forklare egenskapene til de individene som lykkes omhandler ofte selvkontroll. Freud forklarer hvordan selvkontroll er en del av en vellykket sosialiseringssprosess hos barn. Barnets evne til å undertrykke øyeblikkelig tilfredsstillelse ved å klare å se hva som er best for seg selv og samfunnet i et lengre perspektiv er avgjørende (Freud, 2003). Selvkontroll karakteriseres gjerne med evner som ansvarlighet, ryddighet og flid i arbeid (Duckworth, 2011). Utøvere som innehar slike selvregulerende evner ser ut til å initiere de mentale ferdighetene til praktiske prestasjoner. Selvregulerte utøvere benytter seg også av utviklingsmuligheter de blir tilbudt, noe som gjør dem til ”effektive elever” (Zimmerman, 2008). Lederegenskapene en trener innehar kan knyttes direkte til graden av selvregulering hos spillere. Preges miljøet av kontroll og detaljstyring vil utøvere ha mindre grad av selvregulerende adferd. Større grad av tillit til utøvernes egne evner til å avgjøre hvilke handlinger som er best, skaper mer selvregulering (Toering, Jordet, & Ripegut, 2013).

Professor i psykologi Angela Lee Duckworth (2009) argumenterer for viktigheten av å lære opp barn til selvregulering og selvdisiplin. Hun forklarer at dette er med på å styrke barnas ”karakter” og hjelper dem til å nå de målene de selv ønsker å nå (Duckworth, 2009). I sammenheng og forlengelse av dette presenteres viktigheten av et personlighetstrekk kalt ”grit”. ”Grit” forklares som evnen individer har til å jobbe mot langsiktige mål. Egenskapen forklares videre som evnen til å dedikere seg til måloppnåelse og kunne forsake andre ting for å komme dit. Personlighetstrekk som å tåle motgang, tilbakeslag og å feile er viktige egenskaper, men det er det dedikerte engasjementet for å nå målet som er avgjørende (Perkins-Gough, 2013). Denne dedikasjonen er ikke et talent og skyldes heller ikke tilfeldigheter (flaks/uflaks). Den skal heller ikke ses på som ønske om kortsiktig måloppnåelse. Slike faktorer vil kunne ha en kortsiktig innvirkning på resultat, men ansees ikke som en del av dedikasjonen. Måling av ”grit” i svært ulike menneskegrupper, som barn, soldater, lærere og idrettsutøvere, viser større innslag av ”grit” enn andre egenskaper, som intelligens eller talent, ved måling av måloppnåelse (Duckworth, 2016).

En avgjørende faktor hos mennesker som har høyt innslag av ”grit” er hvordan deres tankesett fungerer. Dette kan forklares med at et menneske enten domineres av et ”fixed-” eller et ”growth-” tankesett (Perkins-Gough, 2013). Forskjellen er om man er statisk eller utviklende i måten en ser på utfordringer. En statisk tilnærming vil kartlegge egne egenskaper som ferdig utviklet. Du er eksempelvis enten god eller dårlig til noe. Et utviklende tankesett har en større tro på at en kan lære noe uavhengig av utgangspunkt (ibid.). Duckworth forklarer at gode lærere og trenere kan være avgjørende i hvordan et barns tankesett blir til.

3.0 Metode

Hensikten med denne studien var å sammenligne arbeidet med å utvikle unge fotballspillere på Island og i Norge. Dette kapittelet vil belyse metodiske valg som er gjort og hvilket teoretisk rammeverk som begrunner disse avgjørelsene. Metode kan forklares som forskerens verktøy for å belyse fagområder og problemstillinger som knytte til disse (Dalland, 2007).

3.1 Forskningsdesign

Ved starten av studiet ble det laget en prosjektskisse som klargjorde hvilken metode og hvilken forskningsdesign som skulle benyttes. Forskningsdesignet forklarer hvordan oppgaven skal løses og hvilke retningslinjer som følges. Her forklares hva som skal studeres, hvem som skal intervjues og hvordan dette skal skje (Thagaard, 2003).

3.2 Case studie

Case studie er en strategi for å gjennomføre studier som innebærer empirisk undersøkelser av et spesielt fenomen. Samlingen av resultat skal gjenspeile den virkelighet fenomenet befinner seg i gjennom ulike temaer og kilder av bevis (Yin, 1994).

I denne undersøkelsen var det ønskelig å intervju få, men sentrale personer for å oppnå dybdekunnskap og forståelse om temaet som ble studert. Hvert case representerer en avgrenset kontekst og fenomenet som analyseres omfatter mye informasjon om og av få enheter (Thagaard, 2009). Ved nøye utvelgelse av intervjuobjekter og rikholdig informasjon fra deltagerne ville oppgaven kunne oppnå sin målsetning.

3.2.1 Komparativ case-studie

Denne undersøkelsen representerer en såkalt komparativ case-studie der man sammenligner to caser. Hensikten med denne type design er å se på caser som er forskjellige fra hverandre (Jacobsen, 2005). Slike caser kan være personer, familier, grupper, organisasjoner eller større enheter. Kjernen i komparative studier er å finne teoretisk interessante sammenligninger av to eller flere case i rom eller tid (Ringdal, 2013). Norge og Island er to caser som har ulike forutsetninger i både størrelse og ressurstilgang. I denne undersøkelsen var det ønskelig å se på likheter og variasjon i de to landenes praksis. De utvalgte temaene som belyses i undersøkelsen er hovedsakelig forankret i det teoretiske rammeverket som ble utarbeidet for oppgaven, noe som ifølge Ringdal (2013) bidrar til å belyse forskjeller og likheter i respondentenes virkelighet.

3.2.2 Ekstrem-case

Robson (2011) forklarer hvordan casestudier har forskjellige kriterier og kjennetegn der studiens formål er med på å definere metodebruk. Denne undersøkelsen representerer et såkalt "ekstrem-case" som innebærer en holistisk tilnærming til problemstillingen og som beskriver det unike. Tanken er at ny innsikt i det spesielle vil ha overføringsverdi for andre: "if it can work here it can work anywhere" (Robson, 2011). Denne studien forklarer likheter og forskjeller mellom to lands praksis og et av formålene var å danne et bidrag til diskusjonen om hvorvidt elementer fra islandsk praksis kan implementeres i det norske systemet.

3.2.3 Eksplorerende case-studie

I deler av undersøkelsen var det spesielt ønskelig å oppdage ny kunnskap på grunn av manglende eksisterende teori på området. Robson (2011) forklarer at eksplorerende

studier benyttes når områder og fenomener mangler kunnskap. Undersøkelsen kan i tråd med dette betegnes som et eksplorerende case studie. Eksplorerende case-studier søker ny innsikt og har ofte som mål å samle ideer og hypoteser for framtidige studier (Robson, 2011).

3.3 Kvalitativ metode

På bakgrunn av det teoretiske rammeverket i oppgaven ble det foretatt valg om hvilken metode som skulle benyttes. Forskning og vitenskap skiller mellom kvalitativ- og kvantitativ metode. Valg av metode avhenger ofte av hvilken datainnsamlingsmetode som benyttes. Kvantitativ metode har som mål å gjøre innsamlet data om til målbare enheter. Ulike enheter har som mål å kunne benyttes i regneoperasjoner (Dalland, 2007). Kvantitativ forskning forklarer en virkelighet med tall, tabeller og store enheter (Ringdal, 2013). Kvalitativ metode forsøker derimot å finne mening og opplevelse som ikke kan tallfestes eller måles (Dalland, 2007). Forskning som benytter kvalitativ metode beskriver virkeligheten med få enheter og tekstlige beskrivelser (Ringdal, 2013).

Kvalitativ metode egner seg best når en skal gå i dybden på sosiale fenomener. Fokuset vil være på prosess og mening, analyse av tekst, nærhet til informantene og små utvalg (Thagaard, 2009). Metoden egner seg godt på områder der det foreligger lite tidligere forskning. Dette medfører stor grad av åpenhet og fleksibilitet som er kjennetegn ved kvalitativ metode (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2010). Dette studiet preges av forskerens valg av hva som skal belyses. Dette må sees i sammenheng med forskerens ståsted og de teoretiske valg som tas. I denne studien var valg av temaer i teori med på å prege innholdet og bidraget fra intervjuobjektene. Studiet hadde som mål gi innsikt i et fagområde gjennom personers opplevelse av virkeligheten.

3.4 Kvalitativt forskningsintervju

Kvalitative forskningsintervju ble ansett for å være den best egnede forskningsmetode for undersøkelsen. Formålet med kvalitative intervjuer er å søke

forståelse av intervjuobjektene virkelighet. Forskningsmetoden sikter mot nyanserte beskrivelser og dermed bredere kunnskap ved at deltagerne selv forklarer med egne ord hvordan de opplever sin virkelighet (Kvale, Brinkmann, Anderssen, & Rygge, 2009). Studien hadde som mål å erverve ny kunnskap utover den teori som eksisterer på området. Det ble dermed hensiktsmessig å få innblikk i fagpersoners beskrivelser og opplevelser av temaet som studeres. Kvalitativ forskning har som mål å forstå sosiale fenomener ut fra aktørens egne perspektiver (Kvale et al., 2009). Denne søken kalles fenomenologi og tar utgangspunkt i at virkeligheten er den virkeligheten mennesker oppfatter (ibid).

3.5 Semistrukturert intervju

Intervjuene i denne studien hadde ulike temaer som grunnlag for samtale. Det semistrukturerte intervjuet gir fleksibilitet i intervjusamtalen og kan ikke kategoriseres som en lukket spørresamtale. Intervjuplanen inneholder alternative spørreformer og fordrer at forskeren tilpasser spørsmål ut fra svar fra informanten (Kvale et al., 2009).

Det ble funnet formålstjenlig å benytte denne intervjuformen i undersøkelsen. For å belyse de ulike temaene ble ulike spørsmål og oppfølgingsspørsmål formulert i intervjuguiden. Spørsmålene fungerte etter hvert som et ”kontrollskjema” i samtale. Intervjuene bar preg av høy faglig kompetanse og engasjement fra intervjuobjektene. Forskeren fulgte opp med relevante spørsmål når dette var hensiktsmessig. Kontrollspørsmål er i følge Kvale gunstig å benytte slik at eventuelle misforståelser oppklares (Kvale et al., 2009).

Vennlighet, følsomhet og åpenhet er kvalifikasjoner en intervjuer bør vektlegge (Kvale et al., 2009). Intervjuene fortonet seg som samtaler innenfor gitte rammer. Digresjoner og refleksjoner ble ikke forsøkt stoppet. Denne fleksibiliteten er i følge Repstad et viktig moment for å oppnå en flyt i intervjuet (Repstad, 1998). Forskeren forsøkte heller å styre samtalen inn igjen på relevante temaer gjennom aktiv lytting og videre spørsmål. I følge Dalen (2011) vil evnen til å vise genuin interesse for hva

intervjuobjektene ønsker å formidle være avgjørende for å lykkes. Annerkjennelsen kommer til uttrykk både gjennom spørsmål og lytting (Dalen, 2011).

For å sikre god dataformidling hevder Dalen at samtalen bør inneholde blikk, nonverbal kommunikasjon og verbale kommentarer (Dalen, 2011). Det var ønskelig å intervju kildene på sine arbeidsplasser på tross av at begge intervjuobjektene var lokalisert i en annen by enn forskeren. Dette ble gjennom avtale med deltagerne mulig å gjennomføre, og det ble dermed oppnådd en relasjon mellom forsker og intervjupersonen som kunne være vanskelig å etablere ved eksempelvis telefonintervju. Det ble viktig for undertegnende å formidle den oppriktige interessen for fagområdet og verdien av deltagerens bidrag til undersøkelsen.

3.6 Utvalg og rekruttering

Det er avgjørende å velge representative informanter som bidrar med kunnskap som er dekkende til drøfting (Dalen, 2011). Studien søkte forståelse utover den tilgjengelige teori som foreligger. De utvalgte intervjuobjektene ble ansett for å være gode kandidater med bred erfaring og faglig tyngde i sine respektive forbund. Den islandske kilden er i dag trener i toppfotballen i Norge. Personen har også trenererfaring fra landslagsnivå og har selv vært spiller på høyt nivå i ulike profesjonelle ligaer. Intervjuobjektet har vært sentral i det islandske fotballforbundet (KSI) vedrørende den strukturelle oppbyggingen av barn- og ungdomsfotballen slik den er organisert i dag. Den norske kilden har vært en del av det norske fotballforbundet (NFF) i mange år. Personen har hatt ulike roller og vært sentral i arbeidet med barn- og ungdomsfotball. Kilden har også vært delaktig i forbundets ulike prosjekter som har som mål å forbedre eksisterende praksis for de alderstrinnene dette studiet har fokus på.

Hvor mange respondenter som trengs avhenger av studiets formål og de problemstillinger som belyses (A. Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2010). Forskeren ønsket betydelig informasjon fra relevante kilder og utvalget ble derfor bestående av de to nevnte fagpersonene. Kunnskapen respondentene besitter ble ansett som spesifikk for fagområde og denne informasjonen ville kun et fåtall besitte.

Valg av emne og problemområde har bakgrunn fra flere artikler i media som omhandlet tematikken. De intervjuede respondentene var representert i slike artikler og de ble derfor ansett som interessante for studiet. Forskeren kommuniserte med flere personer i og rundt fagmiljøet før valg av kilder ble foretatt. Intervjuobjektene ble kontaktet via telefon. For å etablere en relasjon, og for å bekrefte rett valg av kilde, omhandlet telefonsamtalene hovedtematikken i studien og deres innledende tanker om dette. Respondentene var positive til å delta i undersøkelsen og utfordringen ble å finne tidspunkt hvor de kunne avsette den tidsmengden intervjuet ville ta.

3.7 Intervjuguide

Intervjuene er basert på temaene som belyses i teoridelen av oppgaven. Intervjuguiden til et kvalitativt forskningsintervju skal inneholde spørsmål som omfatter problemstilling og ha sammenheng med teori i studiet (Krumsvik, 2014). Arbeidet med utformingen av intervjuet var omfattende og tidkrevende fordi undertegnende ønsket å sikre en tilfredsstillende besvarelse fra deltagerne. Med en nøye gjennomtenkt og velformulert intervjuguide ville intervjusamtalene kunne gi ny/utdypende kunnskap om de ulike temaene. Ved å danne et teoretisk grunnlag i forkant av intervjuguiden kunne forskeren i samråd med veileder utforme spørsmål og oppfølgingsspørsmål som ville være tilfredsstillende for intervjuets formål.

Det kan være hensiktsmessig å utføre et pilotintervju for å sikre at spørsmålene er forståelige og har den hensikt de er ment å ha (Krumsvik, 2014). Det ble i dette studiet vektlagt å formulere konkrete spørsmål som ga lite grunnlag for misforståelser. Oppfølgingsspørsmålene ble utarbeidet med tanke på hvilken respons en kunne få og eventuelle uklarheter svarene kunne gi. Det ble benyttet korte og enkle spørsmål i et vokabular respondentene var kjent med. Dette bidrar til at respondenten føler seg forstått og komfortabel i intervjusituasjonen (Krumsvik, 2014). Det spesifikke fagområdet studiet omhandler gjorde det vanskelig å finne kandidater som ville ha reel kompetanse til å bidra i et slikt pilotintervju. Fokuset ble derfor rettet mot å danne et velegnet og forståelig språk. Etter innspill fra veileder kunne intervjuet gjennomføres.

3.8 Datainnsamling

Intervjuene ble foretatt i mars 2016. Forskeren oppsøkte intervjuobjektene etter avtale på deres arbeidssted. Det ble benyttet båndopptaker under hele intervjuet med begge deltagerne. Ved å benytte lydopptak vil en kunne konsentrere seg om intervjuets tema og dynamikk (Kvale et al., 2009). Forskeren hadde i forkant gjort tekniske forsøk med lydopptakeren som medførte en sikkerhet om at alt som ble sagt ble dokumentert. Fokuset ble da utelukkende på at intervjuet hadde det innhold og formål som var ønskelig i studien.

3.9 Dataanalyse

I følge Dalen (2011) er ikke analysen en avgrenset og separert del i et studie . Analyse foregår fra oppstart til avhandlingen er avsluttet og består av gjentatte dynamiske prosesser. Det er mange ulike metoder for å tilnærme seg datamaterialet på (Dalen, 2011).

3.9.1 Tematisk analyse

I dette studiet ble tematisk analyse benyttet som analysemetode. Metoden bør i følge Braun og Clark (2006) ses som en grunnleggende og selvstendig metode i kvalitativ forskning. Analyse av datamateriale kan kreve mye kunnskap og ferdigheter av forskeren, og tematisk analyse kan ses på som en god innføring for uerfarne forskere ved at den gjør analysen mer ”tilgjengelig” (Braun & Clarke, 2006). Forskeren i denne undersøkelsen har lite erfaring fra tidligere forskningsarbeid.

Tematisk analyse gjenkjennes ved større grad av fleksibilitet sammenlignet med andre metoder. Metoden forholder seg ikke like stringent til et teoretisk rammeverk som andre analysemetoder gjør. Flexibiliteten i tematisk analyse har som mål å kunne gi et komplekst bilde av datamaterialet. Det påpekes at den teoretiske posisjon i oppgaven skal klargjøres (Braun & Clarke, 2006). I denne studien ble det teoretiske rammeverket klargjort for i innledningen av teksten. Her presenteres forskerens ståsted og valg av tematikk i tillegg til utfordringer knyttet til innsamling av eksisterende teori og datainnsamling.

Temasentrerte og personsentrerte tilnærminger til analyse har ulike kvaliteter. De ulike temaene i temasentrert analyse blir sammenlignet gjennom svarene til de ulike informantene. Dette kan føre til at temaene blir løsrevet fra sin opprinnelige sammenheng (Thagaard, 2003). For å unngå denne problemstillingen ble det tidvis benyttet personsentrert analyse i dette studiet. Den åpner i større grad for å se sammenhengen mellom temaer, og med dette ivareta helhetsforståelsen som er grunnleggende for kvalitativ forskning. En kombinasjon av de to tilnærmingene vil være formålstjenlig (Thagaard, 2003).

For å kunne foreta en tematisk analyse må et verbalt materiale transkriberes til en skrevet tekst. Prosessen kan være tidkrevende men er en viktig del for det videre arbeidet i et studie. Forskeren tilegner seg større kompetanse og øker sin innsikt hva gjelder detaljer og helhet (Braun & Clarke, 2006). Transkripsjonen i tematisk analyse er ikke like detaljbundet slik eksempelvis transkripsjonen i narrativ- eller diskursanalyser er. Det vektlegges at transkripsjonen inneholder den informasjonen studien søker og at gjengivelsen er en sann beskrivelse av virkeligheten (Braun & Clarke, 2006). Transkripsjonen i denne studien ble gjennomført innenfor disse rammene.

Dataene ble videre sortert i grupper etter tematikk. Denne kodingen av data er en del av analysearbeidet og sorteringen vil gjøre det videre arbeidet mer oversiktlig (Braun & Clarke, 2006). I begge intervjusamtalene skiftet intervjuobjektene ofte tema i forhold til intervjuplanen. De svarte gjerne på spørsmål som enda ikke var stilt gjennom egne refleksjoner. Det var avgjørende å sortere resultatene i grupper for å få en tilfredsstillende oversikt.

I tematisk analyse vil forskeren gjøre valg for hvilke resultat som presenteres. Det kan være hensiktsmessig å presentere et rikt datamateriale i studier hvor det finnes lite eller ingen tidligere forskning. Denne gjengivelsen av resultat ses også som gunstig i intervju av personer hvor deres syn og meninger er ukjent (Braun & Clarke, 2006). Det var utfordrende å finne tidligere forskning på dette feltet. Det intervjuobjektene svarte på flere av temaene var ukjent, og det var derfor spesielt hensiktsmessig å presentere et oversiktlig og rikholdig resultat for leseren.

Forskeren har en aktiv rolle i kvalitativ forskning og det gjøres valg i analyseprosessen av resultatene. Hva som skal vies oppmerksomhet skal ses i sammenheng med forskerens kunnskap av studiet i sin helhet og de problemstillingene studiet ønsker å besvare (Braun & Clarke, 2006). Datamaterialet ble i sin helhet bearbeidet av forskeren, og dette resulterte i tilfredsstillende innsikt til å fatte de rette valgene.

Undersøkelsen ble som nevnt gjennomført ved intervju av to individ. Forutsetningene for intervjuene var noe ulik med tanke på forskerens forkunnskap om Norge og Island. Noe av teorien som ble presentert var enklere å akkumulere fra det norske systemet og kunne være utfordrende og av og til fraværende på islandsk side. I analysearbeidet ved tematisk analyse er det vanlig å ha en induktiv eller deduktiv tilnærming. Valg av analyseform kjennetegnes av om analysen av teksten gjennomføres ”nedenfra og opp” (induktiv) eller ”ovenfra og ned” (deduktiv). Den induktive fremgangsmetoden vil basere sin tematiske oppbygging på funnene i det empiriske datamaterialet. En deduktiv tilnærming vil gruppere funnene etter den eksisterende teorien (Braun & Clarke, 2006). Denne undersøkelsen hadde et teoretisk rammeverk og en deduktiv analyse ble i hovedsak benyttet. På områder hvor teorien hadde mangler, eller var tynt begrunnet, var det innslag av eksplorerende og empiridrevet analyse - altså en mer induktiv tilnærming. Tjora (2012) forklarer at den kvalitative forskningen kjennetegnes ved sitt mangfold som preges av innlevelse og kreativitet, men også av struktur og systematikk. Den blir ofte drevet frem i samspillet mellom empiri og teori.

3.10 Kvalitet av forskningen

Reliabilitet (pålitelighet) og validitet (gyldighet) er indikatorer som ofte nevnes ved måling av kvalitet i kvalitativ forskning. Pålitelighet handler om den interne logikken i hele forskningsprosjektet mens gyldighet kan beskrive den logiske sammenhengen mellom prosjektets utforming og funn (Tjora, 2012).

Innenfor samfunnsforskning vil forskeren ha et engasjement i temaet det forskes på. Engasjementet og kunnskapen vil prege valg av tema og vektlegging av de synlige resultatene i studiet. Det er avgjørende å redegjøre for forskerens posisjon og hvordan

denne kan prege forskningsarbeidet (Tjora, 2012). I introduksjonen til denne oppgaven redegjøres det for forskerens egen posisjon. Dette er med på å synliggjøre for leseren hvilket utgangspunkt forskeren har.

Ved bruk av lydopptak i dybdeintervjuer frigjøres forskeren til å konsentrere seg om samtalsens dynamikk (Kvale et al., 2009). Lydopptak muliggjør også forskerens bruk av direkte sitat i sine resultater. Dette er med på å gi informanten en ”stemme” direkte til leseren (Tjora, 2012). Bruken av lydopptak i denne studien ville i tråd med dette kunne styrke påliteligheten i undersøkelsen.

Gyldigheten av forskningen fordrer åpenhet om hva som er gjort og hvorfor (Tjora, 2012). Gjennom metoddelen i denne oppgaven beskrives formålet med undersøkelsen, hvilke metoder som er benyttet og hvilke valg som er foretatt i prosessen. Dette er med på å gjøre studien ”transparent” eller ”gjennomsiktig”. En slik gjennomsiktighet skal gi leseren et så godt innblikk i undersøkelsen at de selv kan bedømme kvaliteten på forskningen (Tjora, 2012).

Spørsmålet om hvorvidt en studie ville fått samme resultat ved å repetere undersøkelsen på et senere tidspunkt blir ofte stilt i henhold til kvalitetssikring av forskningen. Samspillet mellom forsker og informant vil være unikt i et hvert kvalitativt intervju. Det kan stilles spørsmål om hvorvidt denne repliserbarheten er et viktig kriterium i kvalitativ forskning (Thagaard, 2009). Ved måling av gyldighet vil forklaring av hvordan forskeren har gått frem i undersøkelsen være av større betydning (ibid). I denne intervjuundersøkelsen vil en kunne forvente lignende funn ved å benytte samme informanter og intervjuguide. Kvaliteten på forskningen vil i større grad kunne måles gjennom beskrivelsen av studien og de ulike valg som er foretatt i metoddelen av oppgaven.

3.11 Ethiske vurderinger

Forskning har som mål å oppnå ny kunnskap og forståelse som har verdi for samfunnet. Spørsmål om hvorvidt studiet som er gjennomført bidrar til dette må forskeren kunne besvare (Kvale et al., 2009). Dette studiet hadde som mål å belyse virkeligheten i to ulike lands praksis hva angår barne- og ungdomsfotball. Denne

problemstillingen ble belyst gjennom intervju av fagpersoner som bidro med kunnskap utover det eksisterende teoretiske materialet. Målet med ervervlsen av denne kunnskapen var å bidra med innsikt til den videre diskusjonen på feltet.

Hvordan intervjuobjektene blir representert er et etisk aspekt, og avgjøres i stor grad av forskerens valg av innhold. Respondentene i et intervju vil kunne føle seg misforstått om teksten løsrives fra sin helhet. Dette er et problemområde som er spesielt gjentakende i temasentrerte analyser (Thagaard, 2003). Gjennom analysearbeidet ble det nedlagt betydelig arbeid for å gjenfortelle de ulike aspektene ved ulike temaer i sin rette kontekst. Tilliten til en sannferdig gjengivelse av intervjuobjektene beskrivelser ble opprettholdt etter beste evne.

Forskeren skal i følge etiske retningslinjer ta hensyn til prinsippet om anonymitet. Her er det særdeles viktig at forskeren ikke gjengir informasjon som knyttes til personen. Det er eksempelvis gunstig å ikke benytte sitater med spesielle ord og uttrykk som kan bidra til identifikasjon (Thagaard, 2003). Datamaterialet ble analysert med denne problematikken som kriterium. Fagmiljøets størrelse og den spesifikke kunnskapen intervjuobjektene hadde er muligens en større fare når det kommer til identifisering. Deres anonymitet ble etter beste evne ivaretatt. Enkelte steds- og personnavn ble eksempelvis ikke tatt med.

Informanter i fenomenologisk forskning skal ha fullstendig oversikt over hva forskningen har som formål og at deres bidrag behandles konfidensielt (Moustakas, 1994). Begge intervjuobjektene ble, i samråd med dette, informert om hensikten og formålet med studiet. Begge informantene ga muntlig samtykke til å delta etter at denne informasjonen var gitt.

4.0 Resultat og drøfting

Denne studien hadde som formål å gi nærmere innsikt i hvilke likheter og forskjeller som eksisterer mellom norsk og islandsk fotball med hovedfokus på barne- og ungdomsfotball. I denne delen presenteres resultat og drøfting av hvordan to respondenter forklarer og opplever landenes praksis. Resultatene presenteres først og etterfølges av drøfting. Denne delen av studiet deles i tema med undertemaer. Som forklart i metoddelen inneholder undersøkelsen et rikt utvalg av resultater. Området har lite tidligere forskning og mye ny kunnskap blir presentert. Drøftingen knytter teori til resultatene når det er mulig. Når resultatene gir ny kunnskap som ikke kan forbindes med eksisterende teori blir dette drøftet i lys av undertegnede oppfatninger og kunnskap om temaet, der forskeren forsøker å løfte frem resonnement og spørsmål som fremstår relevante og logiske ut i fra den helhetlige tematikken i studien. Den norske kilden forkortes NOK, den islandske forkortes ISK og spørsmål fra forskeren med FOR.

4.1 Økonomi: klubber, anlegg, trenere og utøvere

4.1.1 Norge

Det er mange ulike modeller i de forskjellige klubbene i Norge når det kommer til økonomisk styring forteller NOK. Det finnes ikke en mal for hvordan dette skal gjøres i og for seg. De ulike metodene og modellene som brukes må ses i sammenheng med klubbens størrelse og omsetning. Noen klubber har separert økonomisk drift mellom senior- og yngres avdeling, andre ikke forklarer NOK.

NOK berømmer Island for å ha kommet langt i sitt arbeid hva angår sportslig ledelse i klubbene. Dette er noe en ønsker å forbedre i norsk klubbefotball. Her ses det på flere muligheter. Det er utfordrende for klubber å skulle lønne noen fulltid til å ta seg av dette. Denne delen av arbeidet anser NOK som svært avgjørende for å kunne heve norsk klubbefotball. Han sier at det derfor bør ses på løsninger i klubber om å ha en

ansatt som i tillegg til å ha det sportslige ansvaret i klubbene, kanskje har supplerende ansvarsområder, eksempelvis A-lagstrener eller skolefritidsordningen:

Rollene må kanskje ha flere bein å stå på for at klubbene skal klare å finansiere dette. Dette ser vi flere eksempler på. Der kan oppstå problemer hvor barne- og ungdomsfotballen finansierer stillingen, men personen bruker mye tid på A-laget. Der kan det oppstå spenninger og konflikter (NOK).

FOR: Vil du si at fotball er en billig fritidsaktivitet i Norge i dag?

På dette svarer NOK at de har gjort undersøkelser som viser at det er billig, men det er store forskjeller. Det er store forskjeller på en del av de største klubbene. ”Hos en del av såkalte satsningsklubber har det tatt litt av på kostnadssiden”. Flere lag har forholdsvis dyre tilbud, presiserer NOK.

FOR: Det er ikke tak på hvor mye dette kan koste?

Ifølge NOK er det ikke et tak på dette. Han påpeker at hvis en ønsker å sammenligne dette med Island vil en se store forskjeller. De store klubbene i Oslo vil for eksempel ikke ha de fasilitetene som de store klubbene i Reykjavik har. Det er altså store forskjeller på rammebetingelsene for to relativt like klubber. NOK presiserer at spillere i den norske klubben ikke vil få spilt innendørs gjennom en hel vinter- det er ikke undervarme på utendørsbanene fordi det ikke er økonomi til det. Klubbene kan ha store utgifter med å leie seg inn på kunstgressflater, og disse utgiftene er med på å øke kostnadene. Dette er kun for å opprettholde normal drift i klubbene.

NOK sier: ”I Norge har vi ikke den samme situasjonen på anlegg som Island, men vi har vært heldige i Norge ved at det er bygd mye”. Han synes det ville være problematisk å kritisere anleggsutbyggingen fordi det skjer mye positivt. Myndighetene og kommuner har satset på utbyggingen, forklarer NOK:

Vi har rundet bane 1000 og har fått bygd mange ballbinger. Det er ikke Norge som er verst i klassen. Heller tvert om. Forskjellen er så stor fordi Island har vært eksepsjonelle på denne fronten (...) Det er klart at det blir en faktor for spillerne når

de på Island kan spille innendørs fire ganger i uka kontra å ikke slippe til på en kunstgressbane med undervarme. For flere klubber er det realiteten.

NOK sier videre at det er forskjellene innad som er tydelige i Norge. Det er gjort godt arbeid på mindre steder og tettsteder. De har en fantastisk anleggssituasjon på mange mindre steder i landet, forklarer han. ”Vi er privilegert i store deler av landet. Det er i storbyene utfordringene i hovedsak er”. Det er viktig å ha med seg dette for å nyansere debatten på anlegg i Norge presiserer NOK.

FOR: Det kan også være forskjeller på betalingsevne hos foreldre. Er det ordninger for dette fra sentralt hold?

Det er ingen løsning i forbundet for dette, forteller NOK. Det er veldig mange utøvere og nærmere 19 000 lag- det er for stort til at slikt kan administreres fra sentralt hold. Han utdyper at dette er forhold som klubbene må ta med kommunene. NFF forsøker å veilede i områder de vet kan være utsatt. NOK eksemplifiserer med områder med mye innvandrere og asylmottak, der klubbene rådes til å gå i dialog med kommunen. Her vil det foregå lokale varianter og løsninger, forteller NOK. NFF forsøker også å gi støtte til enkeltprosjekter og har bevilget prosjektmidler i samarbeid med UDI forklarer han.

Når det kommer til enkeltindivid er det opp til klubbene at de ”snapper opp” utøvere som ikke kan delta av økonomiske årsaker, sier NOK. NOK vet at idrettslagene og kommunene på Island har et tettere forhold enn det som er normalt i Norge. De kan eksempelvis drifte hele stillinger i administrasjonen hos klubbene. Han antar at kommunene ved denne støtten vil ha innflytelse på hvilke oppgaver de ønsker at klubbene skal ta seg av. De tette båndene mellom klubb og kommune vil ha løsninger for de enkeltutøverne som har betalingsutfordringer, antar NOK.

NOK forteller om en endring som er nærliggende denne problemstillingen. På spørsmål om fotball er for alle, påpeker han at økonomiske forskjeller har begynt å bli mer tydelige. De opplever et større press fra foreldregrupper som ønsker bedre tilbud til sine barn. Dette er ofte sterke foreldregrupper med sterk økonomi som ønsker en heving av både fasiliteter og kompetanse fra trenere, forklarer NOK. De kan være

villig til å betale for å ha en trener til sine barn. Her oppleves det et større spenn nå enn tidligere, forteller NOK. Tendensen er at flere ønsker et tilbud som vil koste mer, mens NFF ønsker å holde lave kostnader for at grupper og individer ikke skal bli ekskludert. NOK sier at det er uttalt målsetting fra NIF at kostnader for å delta skal være lave:

Dette er nettopp for at flest mulig skal kunne velge deltagelse i organiserte idretter. Dette er ikke en problemstilling fotballen sliter med alene. Andre aktiviteter sliter også med dette. Denne siden av økonomien er utfordret og vi står i et spenn nå med tanke på ”fotball for alle” –tanken, og det å holde kostnader nede (NOK).

Trenerutdanningen i Norge er i hovedsak selvkost der deltagerne deler kostnadene på det kurset koster å avvikle, sier NOK. NFF har ikke som mål å tjene penger på denne driften. Deler av inntektene går til å lage bøker og produsere redaksjonelle saker på internett. NOK sier at de muligens har noen muligheter til å få kostnadene ned. Dette evalueres hele tiden og en besparing er å legge mer materiell til trener og administrasjon i klubbene tilgjengelig på internett. Dette skal være med på å ta ned kostnadene som til slutt faller på klubbene, sier NOK. Det er klubbene i Norge som i hovedsak betaler for treneres utdanning, og klubbøkonomien i de ulike klubbene varierer. Dette kan være føre til forskjeller blant klubbene på hvor mange som er utdannet forklarer NOK.

Det er et ønsket mål å heve status for barnefotballen og treneren, forteller NOK. Det blir gjort grep for å lisensiere flere trenere og der er prosjekter som igangsettes for å doble antall trenere med C-lisens. Det anses også som gunstig at flere oppnår UEFA B-lisens i barne- og ungdomsfotballen, forklarer NOK.

4.1.2 Island

Det er ulikt hvordan klubbene er organisert også på Island, forteller ISK. Klubbene er avhengig av frivillighet for å løse de fleste oppgaver: ”Frivillige er foreldre eller andre som har en tilknytning til klubben”, sier ISK. Få personer i administrasjon er betalte for de oppgavene de utfører. ISK forteller at kommunene er med på å avgjøre hvor stor del av driften som er betalt arbeid. En rik kommune har større muligheter til å

drifte stillinger i de ulike klubbene. I tillegg vil størrelsen på klubben nødvendigvis også ha innvirkning på om det er betalte stillinger i administrasjon, utdyper ISK.

Barne- og ungdomsavdelingen har separert regnskap fra senioravdelingen i klubbene på Island, forklarer ISK. Han forteller at det ikke alltid har vært slik. Forandringen ble gjort som følge av at foreldre opplevde at de finansierte seniorfotballen. Dette har ført til noen forandringer i pengestrømmen i klubbene. Ved spillersalg går inntektene til klubben. ISK forklarer at det er spillerens alder i det han/hun bytter klubb som avgjør hvilken avdeling som får pengene. Dette forklarer ISK at kan bli utfordrende etter hvert i og med at spillere nå ofte blir identifisert av store klubber i tidlig alder.

En av de viktigste forskjellen på de økonomiske systemene i fritidsaktiviteter mellom Norge og Island mener ISK er de tette båndene mellom klubb og kommune. Alle foreldre på Island betaler en årsavgift eller kontingent til klubben for at barna skal kunne delta. Kommunen bidrar med en pengesum til klubbene per deltager. På denne måten får foreldre et tilskudd til å dempe sine kostnader. Dette kalles ”motivasjonspenger”, forteller ISK. Han presiserer at dette ikke er en særordning for fotballen, men for de fleste organiserte fritidstilbudene: ”Ønsker en å spille piano eller spille skuespill og der er et apparat for å kunne gjør dette, vil en musikk lærer eller dramalærer få tilskudd fra kommunen, tilsvarende det fotballklubbene får”. ISK forklarer at det vil være noe forskjell på hvor sterk økonomi kommunene har og hvor store tilskudd som blir gitt. Tilskuddene blir gitt til utøvere i aldersspennet 6 til 18 år. Systemet er det samme i alle kommuner på hele Island, forteller ISK.

Det er stor forskjell på organiseringen rundt idrettsanleggene på Island og Norge, forklarer ISK. Kommunene eier i stor grad de fleste anleggene. ISK forteller at kommunene stiller fasilitetene til klubbens disposisjon. Han presiserer at de ikke betaler leie, men pålegges å administrere bruken av fasilitetene.

Pengene foreldre betaler går til å betale treneren, forteller ISK.

Du betaler ofte mer for å ha barn i aktiviteter her i Norge. Jeg har erfart dette med egne barn. Forskjellen er at her går de pengene til fasiliteter. På Island går pengene

fra foreldrene til treneren. Fasiliteter betaler kommunen for og klubbene administrer tidsbruken på anleggene (ISK).

Klubbene vil i tillegg til kommunale tilskudd kunne ha inntjening ved billettsalg og økonomisk støtte fra sponsorer forteller ISK. Slike inntekter går gjerne til daglig drift, og noe kostnader går til utdanning av klubbens trenere.

De fleste idrettslagene på Island innehar aktivitetstilbud i flere idretter. ISK forteller at barn som ønsker å delta i flere aktiviteter i samme klubb vil kunne få rabatterte priser.

FOR: Er der ordninger for barn hvor foreldre kan ha betalingsutfordringer?

ISK svarer at klubbene er løsningsorienterte, og målet er at alle skal være med. ISK forklarer at Island består av mange små byer og steder og sier videre:

Mange steder kjenner alle hverandre. Mange vil vite om noen har lite penger. Klubbene har ofte en person som skal ta seg av slike ting. Personen har taushetsplikt slik at andre ikke trenger å vite at et barn egentlig ikke har betalt. Foreldre med slike utfordringer kan kontakte denne personen, så finner klubben som oftest en god løsning.

ISK forteller at han opplever at det er viktig for de ulike kommunene å ha et bredt og godt fritidstilbud til barn og unge. Selv om idretten har et bredt tilbud av forskjellige aktiviteter er det også viktig med andre gode alternativ. ”Musikk og kunst er også viktige tilbud å ha. Ved å kunne ha disse tilbudene for alle, bygges gode sterke lokalsamfunn. Vi ser på det som en investering”, sier ISK. Han sier at Island som følge av disse investeringene har opplevd en reduksjon av uønsket adferd hos barn og unge.

ISK forklarer at det er avgifter per deltager på trenerkurs på Island. Dette er det i hovedsak klubbene som betaler. Der er også tilskudd fra kommunene, og en privatperson betaler sjeldent mye for egen trenerutdanning. Han anslår at 90 % av alle utgifter dekkes av andre enn treneren: ”Er du i en klubb må klubben sørge for at du

får utdanning for at klubben skal opprettholde sine krav. Dette gjør at klubben er avhengig og interessert i å utdanne sine trenere best mulig”. Treneren står fritt til å bytte klubb når en eventuell kontrakt utløper. ”Denne strømmen går alle veier og anses å være gunstig for helheten. Alle klubbene betaler slik at flest mulig trenere har utdanning. Dette ses på som en felles fordel”.

ISK forklarer at KSI lager krav til trenerne. Alle må ha trenerutdanning: ”Kursene er billige og forbundet tjener ikke penger på dette. Regnestykket til forbundet viser at dette er utlegg for forbundet”, sier ISK. Han sier videre:

Når du tar UEFA kurs på Island betaler du kanskje 50% av det du betaler i Norge. Dette er ikke spesielt for Norge men alle sammenlignbare land, som Sverige eksempelvis. Forbundet bestemte for mange år siden at de ikke skulle tjene penger på kurs. Forbundet sørger for lave kostnader på kursene. Dette fører til lav kursavgift. Dette fører videre til flere deltagere. Prisene stiger sjeldent. Det ses på som en investering (ISK).

ISK forteller også at anleggssituasjonen på Island har forbedret seg betraktelig de siste tiårene. ”Vi startet med et tilskudd fra UEFA til å bygge ballbinger. Det var ikke mye penger og vi hadde kun råd til en 6-7 baner. Vi valgte å kun betale for kunstgresset. Så kunne kommunen eller skolene betale for gjerder, belysning og oppvarming”. Dette førte til at det ble bygget flere ballbinger enn de først anslo at de hadde penger til. Han forteller at dette førte til at naboskolene til de som hadde fått en slik flott ballbinge også ville ha dette: ”I dag er det over 150 slike ballbinger på Island”.

I samme tidsperiode bygges fotballhallene på Island. ISK forteller at det var litt tilfeldigheter som startet det hele. ”Et firma ønsket å bygge en slik hall. Ideen var å leie ut denne å tjene penger på det. Firmaet gikk konkurs og kommunen måtte overta anlegget som var så godt som ferdigstilt”. ISK forteller at nærliggende klubber utenfor kommunen også ønsket å benytte seg av hallen og kapasiteten på anlegget var sprengt. Dette førte til krav og vilje til å bygge flere haller. ”I dag tror jeg det er 7-8 helbaner og 6-7 treningshaller på Island. Alt har skjedd på 14-15 år. Ut ifra

tilfeldigheter oppstod det muligheter og etter hvert behov. Slike muligheter må tas”, sier ISK.

ISK forklarer at spillere betaler for å kunne delta i aktiviteter:

For at en gutt eller jente på Island skal spille fotball må foreldrene betale. Det er en årspris for å være med. De pengene går til å betale trenerens lønn. Klubben har ofte sponsorinntekter og billettsalg til kamper. Dette kan være med å betale trenerens utdanning blant annet (ISK).

FOR: *Hvor mye tjener treneren?*

ISK forteller at trenerne på Island ikke har trenerjobben som en fulltidsjobb. Det hadde krevd å være trener for flere lag. Det mest normale er å ha ett lag. Veldig ofte er dette studenter eller lærere som har en ekstrainntekt, forklarer han:

Veldig mange lærere er trenere. Dette går veldig godt med deres livsstil. Vi har jo mye fotball på sommeren. Når det ikke er undervisning på skolene finner en mange lærere på treningsfeltene. Dette er veldig bra for oss. Lærere er god i pedagogikk. Dette er bra (ISK).

4.1.3 Drøfting

Norsk fotballs økonomi forklares av NOK som et komplekst bilde med store variasjoner og forskjeller. De ulike klubbene hverdag preges av hvor de er lokalisert og hvilket tilbud det er av fasiliteter der. Dette er også med på avgjøre hvor stor grad av klubbene utgifter som går til leie av anlegg. Dette samsvarer med det bilde Kulturdepartementet beskriver i sin rapport (Kulturdepartementet, 2003). Det påpekes av NOK at forskjellene i Norge i stor grad kan deles i ”by og land” der byene ser ut til å ha en betydelig utfordring på anleggssiden.

NOK ønsker at norsk fotball skal heve sin kompetanse gjennom en forbedring av sportslig ledelse i klubbene. De ulike klubbene behov og hvordan dette skal løses finnes det flere varianter av. Det kan antas at det vil være opp til klubbene selv å

finansiere dette. Det vil i motsatt tilfelle komme i strid med NIFs frivillighetstanker og den norske stats intensjoner om bevilgninger av spillemidler som i hovedsak skal gå til anlegg (Kulturdepartementet, 2003; NIF, 2015b).

Der er ifølge NOK ikke et sentralt system for barn som kommer fra hjem med betalingsutfordringer. Det er klubbene som løser slike utfordringer i samarbeid med sin kommune. ”Fotball for alle”-visjonen til NFF (NFF, 2016a) og NIFs ønske om at ingen skal ekskluderes av økonomiske årsaker (NIF, 2015b) utfordres ifølge NOK ved at flere foreldregrupper med bedre økonomi ønsker en profesjonalisering i tilbudene til barna.

Økonomien i den islandske idretten preges i stor grad av tett samarbeid mellom klubb og kommune. Kommunens økonomi preger klubbens tilgang til fasiliteter og hvor stor andel lønnet administrasjon de har. ISK forklarer at kommunene bidrar med ”motivasjonspenger” som alle utøvere får som et tilskudd til klubbene. Dette samsvarer med retningslinjene beskrevet av Guðmundsson (2015).

ISK forteller at foreldre med barn som deltar i fotballen betaler kontingent til klubben som går til lønning av treneren. Klubbene betaler ikke for leie av fasiliteter, men administrerer tidsbruk ved anleggene. Dette samsvarer med Kópavogsbæjars (2015) retningslinjer.

ISK forklarer at det er skjedd en stor opprustning av fasilitetene på Island og at kommunene ser på de gode fasilitetene som en viktig kvalitet ved kommunen. Dette samsvarer med opplysninger hos Kópavogsbæjar (2015) og KSI (2013).

Trenere på Island er lønnet og det er klubbene som i hovedsak betaler for sine treneres utdanning. De kan få bidrag fra kommunene til dette. Opplysningene sammenfaller med offentlige opplysninger (Seltjarnarnes, 2009).

Uten å kunne drøfte påfølgende resultat i lys av teori får vi innsikt i at forskjellene er store mellom de to landene i hvordan de er organisert økonomisk. De strukturelle forskjellene får praktisk betydning i begge land. Både bidrag fra private hjem og fra det offentlige har stor betydning for alle involverte. Dette ser vi også hos de barna

med betalingsutfordringer. ISK forklarer at klubbene har personer med taushetsplikt som tar seg av dette. Igjen nevnes kommunen i samarbeid med klubbene som en mulig aktør for å løse dette.

NFF og KSI står for utdanningen av sine trenere. Denne kostnaden virker å være betydelig høyere i Norge. Island har satset på dette og anser kostnaden forbundet får som en investering. NFF ser kontinuerlig på hvordan de kan kutte kostnader for å gjøre trenerkursene rimeligere for klubbene.

4.2 Treningsutdanning og treningsmetodikk

4.2.1 Norge

NOK forklarer at det er strukturelle forskjeller i trenerutdanningen mellom Norge og Island. Ønsker man å ta en trenerutdanning i Norge starter du på C-lisens nivå - han presiserer at denne første modulen er et omfattende kurs på 72 timer fordelt på 4 samlinger. Dette er det kurset flest trenere i Norge gjennomfører og er det som er mest utbredt i barne- og ungdomsfotballen, forteller NOK: ”Ikke fullt så mange tar UEFA B-lisensen. C-lisens er et massivt kurs og det kan være vanskelig å sammenligne innholdet i dette med en B-lisens på Island”. Han tillegger at før du kan ta en UEFA B-lisens i Norge må du inneha C-lisens og ha vært trener for et lag i ett år. ”Vi ønsker at flere skal ta B-lisens. I en ideell verden har alle våre trenere B. Om en C-trener i Norge er dårligere enn en B-trener på Island vil du finne ulike meninger om”, sier NOK.

Utdanningen av trenere i Norge foregår i regi av NFF. C-lisenskursene blir avholdt i kretsene, og NOK anslår at nærmere 2000 trenere gjennomfører dette kurset hvert år. Han forteller at Island har korte avstander og kortere linjer i strukturen sin og at de har lykket bra i sin utdanning av trenere. NOK forteller at NFF sikkert kunne gjort mer og at de i fremtiden ønsker at flere trenere skal ta UEFA-B lisens.

NOK sier at det er disse to trenerkursene NFF satser på at barne- og ungdomstrenere skal ha. A-lisens og Pro-lisens er ikke et satsningsområde for denne gruppen. Å heve

kompetansen på sportslig lederskap i klubbene anses for å være et vel så viktig potensiale i videreutviklingen av norsk barne- og ungdomsfotball. NOK poengterer at det er en påstand fra hans side at treningsmetodikken i Norge og Island ikke innehar store forskjeller.

Sammenligner vi for eksempel de største klubbene som Breidablikk og de andre store klubbene rundt Reykjavik, med eksempelvis Stabæk eller Haugesund eller KFUM Oslo her i Norge, vil en nok se at de store klubbene ikke har de store forskjellene i treningsmetodikken (NOK).

NOK påpeker også hvordan forskjellene ikke vil være store med tanke på hvordan de mindre klubbene drives sportslig. Påstanden er altså at en sammenligning av klubber med tilsvarende størrelser vil ha ganske sammenfallende metodikk i treningsarbeidet. NOK påpeker at der *vil* være forskjeller, men de vil ikke være store.

Standardisering av administrasjon og sportslig ledelse i klubbene er områder der NOK mener Island har kommet langt i forhold til Norge. Det er igangsatt tiltak de senere årene for å forbedre dette i norske klubber. NOK forteller at NFF gjennom prosjektet ”Kvalitetsklubb” ønsker å synliggjøre en standard for hvordan det er ønskelig at klubbene organiserer seg. Standardiseringen skal bidra til en heving av kompetansen når det kommer til sportslig ledelse og verdiarbeid. Han forklarer at utviklingen skal foregå trinnvis og starter med at klubbene definerer en enkel sportsplan. Her skal det settes retningslinjer for hvilken praksis klubben skal ha når det kommer til eksempelvis hospitering og differensiering. Det settes også enkelte krav fra NFF som klubbene skal etterleve, sier NOK. Alle trenere skal ha gjennomført barne- og ungdomskveld som et minimum før de trener unge utøvere. NOK forteller at klubbene gjennom en slik prosess vil bli sertifisert slik de er på Island. Prosjektet er av så ny dato at ingen av klubbene har vært gjennom de tre nivåene prosjektet innehar, men NOK sier ”vi har opplevd en eksplosjon på 15-20% økning på de som tar kurs. Dette har også medført flere andre positive tiltak i klubbene. Vi ser at vi får flere som gjennomfører trenerutdanning”. Videre forklarer han følgende:

Vi erkjenner at praksisen i klubbene er for sprikende. De store klubbene i Norge vil ikke ha store forskjeller til Island, men det er større grad av tilfeldigheter i de mindre.

Det er mer tilfeldig hvem som har lederansvar og om disse personene har kompetanse til det de er satt til å gjøre (NOK).

Gjennom lisensieringen må klubbene inn i en prosess med fotballkretsen og dette er med på å bevisstgjøre klubbene på hva de selv ønsker å være, forteller NOK. Det er et viktig poeng for NFF at det er klubbene som selv som bestemmer: ”Hva betyr differensiering for Kjelsås? Skal det jobbes mye med småspill? Hvordan skal det differensieres? Du skal legge inn det du synes er riktig for din klubb” presiserer NOK.

Gjennom konkretisering i dette arbeidet ønsker NFF at klubbene skal ha en sportslig ledelse og noen som er treneransvarlig. NOK viser til en av de store klubbene for å poengtere: ”Ser vi på Breidablikk for eksempel så har de tre heltidsansatte personer. Dette kvalitetssikrer arbeidet. De har en annen kontroll på hva som skjer i lagene. Det mener jeg er den store forskjellen. Der har vi en jobb å gjøre”. NOK forteller også om en større klubb i Norge som eksemplifiserer god praksis: ”KFUM Oslo har tette bånd til foreldrene til barna. De viser hvordan lagene driftes og trenes i to år før foreldrene overtar. Dette viser hvordan de har tatt styring på sporten og fått standardisert arbeidet”, sier NOK.

Han svarer bekreftende på at KFUM Oslo har betalt sportslig ledelse.

For å styrke kvaliteten på arbeidet som gjøres på treningsfeltene har NFF utarbeidet et tilbud hvor trenerne kan få råd til øvelser og øktplaner. ”Treningsøkta” er et slikt nettbasert tilbud, og NFF jobber også kontinuerlig med skoleringsplaner i aldersspennet 6 til 19 år forteller NOK. Her ligger ferdige økter og beskrivelser som foreldretreneren kan benytte.

4.2.2 Island

ISK forklarer at fotballen er i en særstilling på Island i forhold til de andre idrettene når det kommer til trenerutdanning. Sportsforbundet (tilsvarende NIF) tar seg av trenerutdanningen til alle andre idretter enn fotball, mens KSI tar seg av all utdanning av fotballtrenere på Island. ISK forteller at fotballtrenere på Island har mer utdanning enn noen andre land han har erfart og at UEFA klubblisens var på en måte der det startet. Han forteller at denne klubblisensen satte krav til at trenere i de to øverste

divisjonene skulle ha trenerutdanning. Det var et krav om at alle trenerne som trente guttene i klubben uansett alderstrinn skulle ha dette, forklarer ISK. KSI bestemte at denne kompetansen burde alle ha:

Hvorfor skulle ikke de som trener jentene ha samme krav? Så da bestemte vi det. Etter en 3-4 år begynte vi å se at de andre klubbene som ikke var i de to øverste divisjonene også ville ha denne kompetansen. Så nå er det samme krav til alle klubbene uansett hvilken divisjon de tilhører. Du må ha samme utdanning om du trener et lite lag i en liten klubb nord på Island som om du trener 12 år gamle gutter i den største klubben i Reykjavik (ISK).

ISK forteller at det ikke er et krav til treneren om å inneha denne kompetansen ved oppstart som trener. Klubben som ansetter treneren må melde treneren på kurs og skal begynne sin utdanning så raskt det er praktisk å gjennomføre dette. Har klubbene trenere som ikke har utdanning over tid vil de få en advarsel og etter hvert en bot fra forbundet, forklarer han. ISK sier at dette ikke er noen utbredt problematikk da det tilrettelegges for at trenere og klubbene skal kunne få til dette. Han anslår at 90 % av alle trenere på Island har trenerutdanning.

For å forklare tankesettet på Island forteller ISK hvordan han opplevde selv å ta trenerkurs i England. Der var de veldig beskyttende ovenfor det å utdanne for mange trenere: "You don't wanna flood the market" ble sagt med tanke på mengden trenere som skulle gjennom A-lisensiering. Frykten var at dette skulle utvanne kvalitetsstempelen og således minske statusen lisensieringen gav, forklarer ISK. "Dette er det motsatte av hvordan vi tenker på Island. Jo flere som har kompetanse jo bedre. Hvis mange har A-lisens er det bra, har mange Pro-lisens er det enda bedre" og forklarer videre at dette er med på å forbedre spillerutvikling uavhengig av hvilket årstrinn trenerne praktiserer. "Vi vet ikke hvor den neste Sigurdsson eller Messi eller Ronaldo befinner seg. Han kan være i en liten klubb nord på Island. Vi vil bedre muligheten for at den utøveren møter en trener som har gode forutsetninger for å gjøre de rette tingene" forklarer ISK.

KSI arrangerte tidligere trenerkursene i byer hvor det var tettest befolket. ISK forteller at de oppdaget at klubbene som var lokalisert med store avstander til der kursene ble

avholdt ikke hadde like god utdanning på sine trenere. Dette løste de med å dra til disse stedene og avholde kursene nærmere de klubbene det gjaldt.

ISK forteller at de er veldig trenersentrert i sin måte å organisere treningene: ”Det er ikke en mal for treningene. Trening handler ikke om å finne den perfekte øvelse for et barn på 6 år. Trening handler mye om treneren og at han er god nok til å se sine spillere og gjøre tilpasninger ut ifra dem”. ISK mener det er viktig at treneren blir gitt frihet til selv å utforme treningene. Treneren skal ha tilgang til verktøy gjennom kursing og ”flyt” av informasjon: ”De er ikke trafikkvakter som bare skal se til at aktiviteten flyter. Treneren skal være aktiv i prosessen”. ISK presiserer at det er avgjørende at klubbene og trenerne gjør valg som preger miljøene: ”Hvis du lager en kake med samme oppskrift hver gang vil du få den samme kaken. I fotball vil du ha ulike type spillere som kan spille ulike systemer”. Det hele må ses i en helhet, forklarer han. Det er avgjørende at treneren har et godt faglig fundament å basere sine valg på. Det er derfor viktig at den islandske treneren vet hvilken praksis som kan dominere i andre land, presiserer han. Hvilke systemer som benyttes i ulike land er kunnskap som kan være bra å inneha, men ”det er ikke noe spillesystem som er pålagt som nederlandsk 4-3-3 eller lignende”. Ut i fra denne informasjonen skal treneren selv avgjøre hva som er best for sitt lags praksis, og gjennom prøving å feiling opplever treneren selv hva som er den beste praksisen. ISK vektlegger at dette er med på å gi treneren eierskap til utviklingen av sitt lag.

ISK forteller om hvilke forskjeller han ser på det islandske og norske systemet knyttet til trenerrollen og spillerutvikling. Han sier:

Det var sjokkerende for meg å komme til Norge å se at toppklubbene ikke tenker på spillerutvikling før fylte 13 år. De første 7 årene av en ung spillers utvikling baserer seg på tilfeldigheter. Det er den mest avgjørende fasen for et barn til å utvikle tekniske ferdigheter (ISK).

Han forklarer at ved å vektlegge dette så sent som i 13-14-års alder vil være for sent. ISK mener at spillerne aldri vil kunne nå det ferdighetsnivået de har potensiale til uten å starte dette arbeidet i lavere alderstrinn. ”Treningen av barn og unge i Norge er i

praksis administrert av foreldre og frivillige. Noen er heldige og har dyktige foreldre som kan sporten og er gode pedagoger. Andre er ikke så heldig og har ikke dette”.

Dette fikk han erfare også i egen klubb: ”Et lag var trent av fedre som var a-lagspillere i norsk toppfotball. De hadde kompetanse og alle spillerne dro nytte av det. Laget under (et alderstrinn ned) hadde ingen trener med erfaring eller kompetanse”. Videre forklarer han:

Det samme er det med spillere som viser talent og vilje til å spille i en annen klubb. Kanskje spilleren spiller i en mindre klubb med dårligere forutsetninger enn en større naboklubb. Hva med den 8 år gamle spilleren som vil bytte? Dere ønsker ikke å la barnet bytte klubb før han er 13 år. Dere lar han være i den mindre klubben hvor det er tilfeldigheter om han har muligheter, fasiliteter gode trenere, mens den andre klubben har dette (ISK).

Han synes spesielt de befolkningstette områdene med 1 million innbyggere burde ha mulighet til å systematisere dette. Han beskriver videre sitt ståsted og sin oppfatning av det norske systemet:

Det er rart for meg som islending at dere lar dette være opp til tilfeldigheter. Mulig jeg er kritisk til det norske systemet, men dette mener jeg er dårlig planlegging. Det er slik jeg ser det når jeg har vokst opp i det andre systemet. Jeg har ikke full kunnskap om hele det norske systemet og jeg blir stadig bedre kjent med det, men jeg synes ikke det er det beste systemet for å utvikle unge spillere (ISK).

ISK utdyper: ”Drar du til en liten klubb på Island vil du finne at treneren har utdanning. Jeg vet at selv i de største norske klubbene kan du oppleve at der ikke er trenere som har UEFA B-lisens. Det er et problem”.

4.2.3 Drøfting

De to respondentene har ikke samme bakgrunn, og ISK har, i tillegg til sin bakgrunn i forbundet, en fotballfaglig bakgrunn som spiller og trener. Deres svar og hva de vektlegger bør ses i lys av dette.

Det første steget i NFFs utdanningsstige er C-lisens (Eggen, 2016a). NOK stiller spørsmål ved om C-lisens i Norge ikke nødvendigvis er dårligere enn B-lisens på Island. Han forklarer at NFF ønsker at flere skal ta kurs og flere tiltak for å øke tettheten av lisensierte trenere har blitt iverksatt. NFF ønsker også å heve den sportslige ledelsen i administrasjon i norske klubber hvor NOK mener Island har kommet langt. Det virker som om NFF gjennom sitt Kvalitetsklubb-prosjekt har et klubbfokus (NFF, 2015). ISK beskriver en islandsk virkelighet som virker å ha et mer trenerfokus. De ønsker høyt skolerte trenere i hele organisasjonen. Dette ser vi blant annet ved at det er ønskelig at de høyeste nivåene (A-lisens og Pro-lisens) også skal innehas av flest mulig trenerne uavhengig av hvilket alderstrinn de trener. Ved å inneha denne kompetansen er det treneren som foretar valg som preger lagene, forklarer ISK.

NOK beskriver en virkelighet hvor det er store forskjeller mellom klubbene. Ønsket er å heve den totale kompetansen gjennom klubblisensiering (NFF, 2016b). Han eksemplifiserer med en klubb som kan være en rollemodell. Klubben har betalt sportslig ledelse og det kan stilles spørsmål ved om dette vil medføre en profesjonalisering i administreringen av norske klubber.

Det er krav fra KSI til klubbene at trenerne på Island skal ha trenerutdanning. Dette har ført til en enorm utvikling i lisensiering av trenerne. ISK forklarer at de ønsker at flest mulig vet mest mulig. Det er trenerens ansvar å velge hvordan treningshverdagen til sine spillere skal være. Målet er å ikke lage like spillere i like miljøer, men heller å oppnå variasjon. ISK er bekymret for forskjellene det er mellom klubbene som NOK poengterer. Han kritiserer Norge for å ha en for dårlig struktur og gjennomføring i sitt arbeid med spillerutvikling. Dette mener han medfører tilfeldigheter for om en spiller har mulighet til å nå sitt potensial. Denne tilfeldigheten presiserer han at rammer barn i sin viktigste alder for utvikling av tekniske og taktiske ferdigheter.

4.3 Spillerlogistikk og praksis i barne- og ungdomsfotballen: Hospitering - differensiering - talent

4.3.1 Norge

NOK forteller at NFF kan ha vært for dårlige til å kommunisere at alle som er kommet langt i sin utvikling skal få god tilrettelegging til videre progresjon. Med en vektlegging av bredden og at "alle skal med" har det kanskje forsvunnet litt i budskapet NFF ønsker å formidle. Han sier "Det er ønskelig at utviklingen skjer i din egen lokale klubb frem til du er 13 år". Dette anser NFF som det beste for barna. NOK utdyper at det er flere aspekt som bør tas med, ikke minst det sosiale bør vektlegges: "Vi er imot at det skal fraktes unger lange distanser for å få bedre medspillere og bedre motstand" forklarer NOK. NFF ønsker at unge spillere skal bli i sine opprinnelige klubber, og fokuset bør heller være å danne sterke lokalsamfunn der ungene bor. NOK forklarer at dette ikke er absolutte krav, men råd til praksis: "Det er viktig med dialog mellom krets og klubben som ønsker å hente spilleren. Unger er forskjellige og noen vil tjene på bytte klubb mens andre ikke vil det" presiserer NOK. Videre sier han:

Odd (fotballklubben) har fått mye skryt for sin håndtering av denne problematikken i Skiensområdet. De ønsker at spillerne blir i sine klubber og henter ikke spillere fra de nærliggende klubbene før de fyller 16 år. Det har ført til et godt samarbeid med de mindre klubbene (NOK).

NOK forteller at tidlig identifisering av talent ikke har fokus i NFF. I utviklingen av unge spillere har NFF utarbeidet et verktøy, som nå har blitt tilgjengelig på internett, som de kaller Landslagsskolen, forteller NOK. Fokuset er å indentifisere de beste 13 til 16 år gamle spillerne. Her vektlegges blant annet utviklingen av roller på banen og kravene som stilles til disse. NOK sier at det ikke har vært godt nok fokus på identifisering av spisskompetanse i det norske systemet. Ved at dette ligger på internett forklarer NOK at trenere selv kan se hvilke rollespesifikke krav som stilles til eksempelvis hurtighet eller ballbehandling.

”Relative age effect” (RAE) er et gjennomgående tema en ser i de fleste land som har hatt fokus på problemområdet, forteller NOK. NFF har hatt fokus på dette og forsøkt å dele spillerne som blir tatt ut til sonesamlinger i forhold til når de er født på året - ett lag for dem som er født de seks første månedene og ett for dem som er født senere, forteller NOK: ”Dette er et problem vi har hatt fokus på. Det er ikke spesielt for Norge eller for fotballen. Der er tall i skoleverket også som indikerer slike forskjeller. Vi ser på forskjellige måter å redusere dette problemet”.

Norge forholder seg til Idrettens barnerettigheter som NOK mener mange ser på som et hinder i norsk idrett. Han sier de har brukt mye tid og ressurser på å forsvare retningslinjene. NFF har gått lengre i sine anbefalinger enn NIF når det kommer til bestemmelser om konkurranseavvikling i barneidretten, forklarer NOK. Der NIF anbefaler at konkurranselister og rangering kan starte når barna fyller 11 år mener NFF at dette ikke skal starte før utøverne fyller 13 år. Dette ser NFF på som et virkemiddel til god utvikling, utdyper NOK: ”Rådene fra oss og praksis på Island har ikke store forskjeller. Det som skiller oss betydelig er differensieringen de gjør på Island. De selekterer fra tidlig alder”. En oppdeling av unge utøvere basert på en rangering fra gode til dårlige spillere er ikke gode premisser for praksis, forteller NOK og sier videre: ”Å ha et første, andre og tredje lag skaper noen konkurransepremisser en ikke ønsker. Det er en konkurransestruktur som ikke er utviklingsorientert. Vi ønsker å dempe jaget etter å bli tatt ut i første-elveren eller å skulle vinne ligaen”.

NOK presiserer at det kan benyttes differensiering i treningsarbeidet hvor ferdighetsnivå hos spillere kan avgjøre hva de ulike barna skal øve på.

Han forteller at de ønsker jevne lag i barnefotballen. En del av de tiltakene NFF har iverksatt har fått mye oppmerksomhet i debatter hvor differensiering eller nivådeling har blitt diskutert: ”Vi fikk en del pepper for den 4-målsregelen når den ble lansert. Debatten dreide mot at ungene ble dulla med og at vi kun hadde fokus på å ikke skape tapere”. NOK synes slike debatter ofte havner i feil spor: ”Snur du på det og sier at laget ditt leder med 8 mål er det ikke hensiktsmessig å kjøre på for å vinne 16-0. Da er det bedre å gjøre noen grep for å utjevne forskjellene slik at begge lag får utbytte”. NOK forklarer at en del av debatten ofte baserer seg på misforståelser. ”Argumenter

som ble brukt var eksempelvis at - dette hadde aldri skjedd på løkka. Nei det hadde jo ikke det. For hva var viktig på løkka? Feige lag. Egenorganisert fotball på løkka har altså alltid hatt dette som et premiss (NOK).

NOK innrømmer at de har slitt litt med kommunikasjonen på dette området. Det er riktig at NFF ikke ønsker cuper og ligaer med tabeller i tidlig alder. NOK mener at dette har blitt kommunisert eller oppfattet som om det ikke skal være et ønske om å vinne: ”slik er det jo ikke. Når kampen begynner og dommeren blåser i fløyta skal en jo ønske å vinne”.

NOK mener at mye av denne problematikken er et ”voksenproblem”: ”Har du kloke, reflekterte voksne, så blir ikke dette et problem”.

4.3.2 Island

ISK forklarer at Island har et bredt fokus i sin fotball. De har fokus på både bredde og talent. Han forteller at de må trene alle og ha fokus på at alle har et godt tilbud. ”Vi har ikke så mange å ta av. Når du har cirka 21 000 der 13 500 er gutter og 6500 er jenter er du avhengig av å trene alle”. ISK forklarer at det ikke er tidlig fokus på resultatene, men der skal være et ønske om å vinne. Resultat preger aktivitet senere, forteller ISK.

Han sier at de gode spillerne hospiterer tidlig. Det er ingen restriksjoner for hvilken alder dette kan starte. ISK påpeker at ”spillerne i utgangspunktet kan hospitere oppover fra de begynner i fotballen”, og eksemplifiserer: ”En jente som spilte på laget til min datter hospiterte fra hun var 6-7 år gammel. Hun trener også med gutter. Det er ingen problem. De beste jentene spiller ofte med guttene”.

ISK forteller at der er forskjeller ved organiseringen knyttet til alder i barne- og ungdomsfotballen på Island i forhold til Norge. Det er alltid to alderstrinn som danner én spillergruppe på Island. Dette forklarer han blant annet med at mange plasser ikke har så mange spillere og at det derfor er smart å samle flere. ISK presiserer at denne praksisen gjelder for hele Island uavhengig av hvor klubben er lokalisert. Dette fører til at du som spiller er yngst ett år og eldst det påfølgende året, forklarer ISK..

Hospitering gjøres hele tiden sier ISK: ”Spillere som er gode nok får utfordringer på eldre lag. Kanskje spilleren kun spiller på lag med eldre spillere eller kanskje det varieres hvilket lag det spilles på”. Det er dialog mellom trenere og spilleren som i hovedsak avgjør hvor spilleren skal bli utfordret, sier ISK. Ved at aldersgruppene på Island er organisert med to årstrinn i hver klasse vil alle spillere hospitere gjennom hele sin spillerkarriere, utdyper ISK. Dette mener ISK styrker alle spillere på Island i deres utvikling. ”Du blir utfordret av bedre spillere annen hvert år hele veien til du blir seniorspiller. Uansett hvilket nivå du er på vil du i løpet av din karriere møte spillere som er større, sterkere og kanskje hurtigere” sier ISK.

FOR: Gjøres det individuelle vurderinger i en tidlig fase?

”Ja” svarer ISK. Fra barna starter har de en utdannet trener, forklarer han. Det er fokus på teknisk trening og det er mye aktivitet med ball i små grupper, tillegger ISK. Treneren deler barna inn i lag ut ifra hvor langt de kommet i utviklingen av ferdigheter. Fokuset i barnefotballen er at det skal være moro, og barna skal oppleve å ha det gøy, forteller ISK. ”Alle barna skal ha samme spilletid i kamper frem til de er 12 år. Dette praktiseres i alle klubber. Ingen trenere driver med topping av lag. Hvis du gjør det som klubb eller lag får du problemer med foreldre og forbundet”, forklarer ISK.

Nasjonalt identifiseres ikke talentene i stor grad, forteller ISK. Året utøverne fyller 14 år har de den første samlingen. ISK forklarer at alle klubbene sender en spiller som de anser som sin beste spiller. Dette blir ikke et reelt landslag, presiserer ISK. De største klubbene kan ha flere spillere som er kommet lenger enn flere av spillerne som representerer mindre klubber. De har ikke kretser og soner som i Norge. ISK forklarer at dette har med antall spillere og at Island sammenlignet med Norge kun er en krets. ”Etter sesongen i 15-16 års alder arrangerer U 17-landslagstreneren treningshelger. Her får mange spillere prøvd seg. Dette er med på å kartlegge spillerne for treneren”, sier han. De yngste landslagene spiller ikke mange treningskamper. Aktiviteten begrenser seg ved at Island er lokalisert slik de er og at landslagene ikke har så mye penger, forteller ISK.

ISK påpeker at Island har hatt problemer tematikken ”relative age effect” når det kommer til identifisering av talent til landslagene. Fra hans tid i KSI ble det satt fokus på dette og informasjonen ble videreformidlet til trenerutdanningen: ”Der er unntak, men også på Island har vi slitt med at de spillere født sent på året har vært underrepresentert”.

På klubbnivå forklarer ISK at det er et fåtall klubber som har ekstra treningsmuligheter for dem som anses å være talentfulle. Dette er ikke en utbredt virksomhet og foregår i hovedsak i helger, sier ISK. Han forteller at han selv gjorde undersøkelser hos spillere som var med i den islandske U 21-troppen i EM-sluttspillet i 2011. Det som preget funnene i treningspraksisen til disse spillerne var et høyt innslag av egentrening.

ISK forklarer at det er vanskelig å generalisere når det kommer til treningsmengde. Der er forskjeller på Island og Norge, men de store klubbene i Norge erfarer han at har tilsvarende tilbud som islandske. ”Mitt 10 år gamle barn kan trene tre ganger i uken og har mulighet til å trene fem ganger ved å betale litt ekstra. Der vi bor i Norge har hun også gode muligheter til å trene på egenhånd. Det er gode fasiliteter og muligheter der”.

ISK forklarer at det er store forskjeller innad i Norge hva gjelder idrettsanlegg. Island har flere baner og haller og det har vært viktig at alle får mulighet til å benytte disse. Revolusjonen på idrettsanlegg har vært stor på Island utdyper ISK.

ISK mener fokuset på mengde i Norge har vært annerledes enn det han har vært vant med:

Da jeg kom til Norge fra Island opplevde jeg at spillere, klubbene og media hadde veldig fokus på treningsmengde. A-lagsspillere her trener mer enn på Island. Mitt poeng er kanskje at fokuset bør være på kvaliteten av treningen og ikke bare på kvantiteten (ISK).

Når det kommer til yngre spillere presiserer ISK: ”Når du er ung må du bruke mye tid på fotball. Du kan fremskynde læringsprosessen ved å ha en god veileder. En som gir gode tilbakemeldinger. Samtidig er det avgjørende å ha tilgang på fasilitetene”. Han

mener at den individuelle læringen som en kan oppnå med gode veiledere er veldig effektiv.

Du kan be en unge øve på å trikse med ballen. Han kan øve i timevis uten stor fremgang. Er der en kompetent trener vil tilbakemeldinger kunne effektivisere tidsbruken. Dette er ikke spesielt for fotballen, men gjelder også på andre områder. Skal du lære å spille piano vil du gjerne få øyeblikkelig tilbakemelding hvis du har en lærer der. Dette vil fremskynde ferdighetene (ISK).

I forlengelse av dette forklarer ISK det han vil kalle en ”kulturell bevegelse” på Island. ”En kan ofte se hos de beste spillerne i Norge at de har foreldre eller eldre søsken som har spilt fotball. De har hatt noen som de har lært av”. Dette er likt på Island, forklarer ISK. Forskjellen som har utviklet seg på Island mener han er at ”alle kjenner alle...eller alle kjenner noen som har spilt og har kunnskap. Jo flere som bidrar og har kunnskap jo bedre”.

Differensiering mener ISK er den største forskjellen på norsk og islandsk barne- og ungdomsfotball. Han forklarer med et eksempel på en normal situasjon i en islandsk klubb:

På Island differensierer vi fra første dag. Vi har to årstrinn på hvert lag. Alle spillerne kommer på trening på samme tid. Treningen kan foregå i en fotballhall for eksempel. La oss si at gruppen består av 50 spillere. De har fire trenere hvor kanskje en eller to er hovedtrener og to eller tre er assistenter. Kanskje de kjører felles oppvarming før de deles opp i lag. Der vil det da ofte være en teknisk del. Det benyttes mye småspill med 3 mot 3 eller 4 mot 4. Laginndelingen opprettholdes som oftest gjennom hele treningen (ISK).

ISK forklarer differensiering som en viktig del av den islandske modellen. Han eksemplifiserer videre med sitt eget barns overgang til norsk fotball:

På Island trente min datter 4 ganger i uken. Når hun startet å trene i Norge kom hun på trening og skulle trene 1 mot 1 med en jente som hadde startet å spille uken før. Det var selvfølgelig enorme forskjeller på ferdigheter. Jenta mi var ikke fornøyd. Hun blir ikke en bedre spiller på denne måten. Det gjelder den andre jenta og. Uten

tilpasset nivå vil hun etter hvert ikke bli involvert. Da får ikke hun heller noen utvikling (ISK).

Dette er med på å forklare hvorfor en har differensiering på Island, sier ISK. Spillerne deles i grupper som graderes fra god til mindre god. ISK presiserer at barn på Island får beskjed om at de alltid kan gå oppover og bli bedre. Denne organiseringen eksisterer i alle klubbene på Island. ”Dette gjør at de beste lagene i de ulike klubbene matches mot hverandre og de middels gode lagene møter hverandre, også videre”. ISK forklarer at denne organiseringen opprettes med en gang barna begynner i fotballen.

FOR: Har denne måten å organisere barne- og ungdomsfotballen ført til debatt på Island ?

ISK svarer at det har vært diskusjoner om hvorvidt denne organiseringen var til det beste for barna. Den norske modellen ble blant annet lansert som et alternativ til praktiseringen. Dette medførte en stor diskusjon i ulike medier. ISK forteller at KSI ble utfordret til å begrunne sin praksis. Det ble sett til andre land som Sverige, Danmark og USA for å undersøke hvordan de gjorde dette i ulike land, forklarer han. ”Noen foreldre var kritiske til organiseringen, men majoriteten var fornøyd. Bortimot alle trenerne forsvarte metoden”, sier ISK. På bakgrunn av denne diskusjonen ble jevnbyrdige lag forsøkt. Lagene ble blandet og de beste spilte med de mindre gode. Det ble gjort målinger for å se hvor mange involveringer barna hadde forklarer ISK: ”Det de så var at de antatt dårligste spillerne ikke var med i spillet. De var mye mindre involvert. De opplevde ikke mestring”. Trenerne som hadde ansvar for barnefotballen støttet det eksisterende systemet etter disse funnene. ISK er sikker på at det var en riktig avgjørelse. ”Det er en avgjørende del av hvorfor Island kan konkurrere med de store nasjonene”.

ISK sier at denne diskusjonen nå er død på Island. Ingen diskuterer lenger om det er slik de skal organisere seg, og de får oppmerksomhet utenfor egne landegrenser:

Andre land har begynt å studere det islandske systemet. De observerer treninger, ser på klubbene og KSI. Det er blitt mer oppmerksomhet fra utenlandsk media. Folk

ønsker svar på hvordan et så lite land kan skape så mange gode spillere som kvalifiserer seg til EM. Hvordan kan et land med 20 000 spillere og så lite penger slå de store nasjonene når de i tillegg har den korteste fotballsesongen i verden - hva gjøres riktig? (ISK).

ISK mener at landene som ikke presterer alltid vil se til landene som lykkes. ”Ta et land som Skottland. Det er sammenlignbart med Norge med tanke på eksport av spillere. De var store, men nå har det stoppet opp”. ISK mener det kan være hensiktsmessig å se hva land som har lykkes har gjort. ”Island, Belgia og Wales...hva har de gjort? Hvorfor lykkes de?”. ISK mener Skottland har dårlige fasiliteter og at Norge har stort behov for kompetanseheving på trening av barn: ”Ved å heve nivået på alle vil de beste bli mye bedre og spillere vil utvikle seg til å bli gode landslagsspillere”. ISK mener at Norge ikke er i en særstilling med behovet for forbedring av barnefotballen.

Spesielt aldersgruppen 6 til 12 år er en avgjørende periode for barns utvikling. Det er da de kan bli gode teknisk, blant annet. Du vil ikke se spillere på toppnivå i dag som ikke har god teknikk. Det er en avgjørende faktor for å nå et toppnivå uavhengig av hva ditt toppnivå blir (ISK).

ISK mener at utøvere som ikke har dette fokuset før de fyller 13 år ikke har mulighet til å nå sitt fulle potensiale. Det de beste landene nå gjør er å satse på denne gruppen, presiserer ISK. ”England håper på det beste. De kan plukke de beste ut ifra en massiv spillergruppe. Noen vil alltid være gode i en slik gruppe. På Island kan vi ikke gjøre det. Vi har ikke slike nummer. Vi må trene alle”, forklarer ISK.

ISK forklarer at omlegging av praksis er krevende, men det må være en vilje til forandring hvis en ønsker progresjon. Han sier at ”Alle er låst til sitt system. Man ønsker å se til andre land for å lære, men man er rimelig sikker på at en gjør det beste selv”. ISK forklarer at omleggingene som har skjedd på Island har skjedd på relativt kort tid, og at media referer og preges av ulike positive funn fra undersøkelser:

Trendene er at færre unge bruker rusmidler, færre røyker og sportsdeltagelsen har på samme tid gått opp. Det er fall i uønsket atferd hos unge. Jo mer de er i aktivitet jo

mindre sannsynlig er det at de har atferdsproblemer. I samme periode har skoleprestasjonene økt (ISK).

4.3.3 Drøfting

Respondentene i denne undersøkelsen representerer to virkeligheter hvor forskeren på forhånd ikke vet så mye om den islandske. De ovennevnte resultatene er presentert i et relativt stort volum fordi de gir mye ny informasjon og tilleggsinformasjon utover det som teori og offentlige dokument beskriver. Gjennom å presentere en rikholdig resultatdel sikter forsker etter å gi leser et større og bedre innblikk i en virkelighet som forskeren antar at mange ikke vet så mye om (jfr. Braun og Clarks (2005) argumentasjon om å presentere store deler av data dersom tematikken er mindre kjent eller lite studert tidligere).

NOK forteller at det ikke er store forskjeller på rådene NFF uttaler og praksisen på Island, noe også fotballforbundene viser til da NFF og KSI har mange sammenfallende områder i sine visjoner og retningslinjer for barne- og ungdomsfotballen (KSI, 2011; NFF, 2016a). Vektlegging av mestring og tilpasset aktivitet i forhold til utøveren er momenter som går igjen i begge lands retningslinjer. Island har et mindre tekstlig materiale som uttaler hvilke mål og retningslinjer de ønsker skal etterleves sammenlignet med Norge. Begge landene uttaler et ønske om "fair play" og at barn skal bli sett og hørt (Íslands, u.å.; NIF, 2015a). Som NOK presiserer ønsker NIF at barn skal kunne konkurrere med resultatlister fra de fyller 11 år og NFF ønsker en utsettelse til utøverne fyller 13 år (NFF, 2016a; NIF, 2015a). Island ønsker at barn skal konkurrere fra de fyller 9 år. Som ISK forteller er det også en tydeligere presisering om at barnas trening fra denne alderen skal inneholde tekniske øvelser (Íslands, u.å.; KSI, 2011).

NOK og ISK sier begge at det store skillet mellom landene er hvordan de praktiserer differensiering. NFF vektlegger jevnbyrdighet når de rådfører sine medlemmer om praksis i konkurranser (Larsen & Gustavson, 2016). NOK sier at islandsk praksis medfører konkurranseprinsipper som ikke er utviklingsorientert. Selv om KSI har retningslinjer om at nivådeling skjer ved fylte 9 år (KSI, 2011), forklarer ISK at alle barn blir nivådelt fra de starter med fotball. Han mener det er fordelaktig for alle barn

at de deles etter nivå. De har sett at de svakeste spillerne har flere involveringer når de spiller med spillere som har kommet like langt i utviklingen. Denne inndelingen hos alle klubbene, og at alle lag er gruppert etter nivå, fører i følge ISK til at muligheten for jevne kamper øker. Respondentene er altså uenige om hvilken modell som er til det beste for de unge og argumenterer for ulike synspunkt på dette.

NFF ønsker ikke at spillere skal bytte klubb i ung alder (NFF, 2016a). Det sosiale er viktig i denne alderen og fokuset bør være på å bygge sterke lokalmiljø, utdyper NOK. Denne undersøkelsen har ikke funnet teori fra KSI om hvilken praksis de ønsker på dette området. ISKs forklaringer om islandsk praksis gir innsikt i at det ikke legges hindringer for unge islandske spillere som ønsker å bytte klubb, og synliggjør dermed forskjeller mellom Norge og Island.

Både NOK og ISK sine uttalelser kan tolkes som at de *ikke* har et snevert syn på talent, i tråd med hvordan (Ommundsen, 2009) beskriver ulike talentsyn. ISK uttaler at de må trene alle fordi de har ikke så mange utøvere. Begge respondentene forklarer at landene ønsker en tilpasset trening til utøverens nivå. ISK ytrer bekymring for forskjellene i klubbene i Norge både når det kommer til treningsmengde og tilgang til fasiliteter. Han poengterer at unge spillere må legge ned mange timer i ung alder for å oppnå sitt potensiale. Dette kan ses i sammenheng med Ericsson et al.s (1994) vektlegging av mengde i motsetning til tidlig identifisering av talent.

Heinemanns sosialiseringsteori (1975) forklarer at miljøene utøvere befinner seg i vil være med på å forme dem. De to landenes uttalelser fra intervjuobjektene i denne undersøkelsen og offentlig kommunikasjon fra forbundene tyder på et ønske om en mestringsorientert praksis. Islands selektering og tidligere innslag av konkurranser vil kunne debatteres opp mot et mer prestasjonsrettet miljø (Duda,2001). Deres begrunnelser for tilpasset nivå, og ønske om mestring både som lag og individuelt, må tas med i en slik problematisering. Begge lands ønske om en tilrettelegging for at utøvere skal ha lange aktive liv i idretten sammenfaller også med eksisterende litteratur om mestringsorienterte miljøer (Enoksen, 2002; Turnnidge et al., 2014).

De to landene har fokus på problematikken rundt RAE og diskrimineringen av spillere som er født sent i et kalenderåret (Helsen et al., 2005). Respondentene forklarer begge at det er registrert tall i deres land som indikerer at denne problematikken er utbredt. ISK forteller at de informerer sine trenere nå gjennom trenerkurs. Det er håp om at et økt fokus vil redusere forskjellsbehandlingen. NOK sier at de i tillegg til å informere trenere har forsøkt å innføre to lag innenfor ett årstrinn i sine sonelag. Med dette håper NFF å redusere problematikken.

ISK mener Norge vil ha stort utbytte av å se til den islandske modellen i barnefotball. Deres vektlegging av spillerutvikling fra tidlig alder og kompetanse fra trenere er momenter han mener Norges vil ha størst utbytte av i et forbedringsperspektiv. Han presiserer at slike prosesser kan være utfordrende, og at dagens praksis på Island også har vært betydelig debattert.

4.4 Mentale aspekter

4.4.1 Norge

NOK mener at det er forskjeller mellom Norge og Island når det kommer til konkurranser: ”De skal vinne. De kjører på og den mentale biten er viktig for dem. Dette med å skulle vinne trofeer fra tidlig alder er et tydelig skille mellom Island og Norge”.

Drivet etter å vinne finnes også blant norske spillere presiserer NOK: ”Jeg tror vi har den mentaliteten. Den er jo der. En mer seriøs utfordring er mer grunnleggende i kulturen tror jeg. Det å gå i kjelleren...trene hardt. Det er noe med ærgjerrigheten. Du må ofre noe for å bli bedre”. Han forklarer at dette er det man finner hos de beste spillerne i Norge: ”De har denne gløden. De har drivet i seg selv. En kultur som dyrker dette og som dyrker slike typer...der har vi kanskje mer å jobbe med”.

NOK mener at en del meningsutvekslinger og debatter kan gi inntrykk av hvilken kulturforskjell de to landene muligens preges av:

Kanskje vi sammenligner oss med Barcelona og Bayern München eller Frankrike og England i de store nasjonene. Er vi ikke der er vi dårlige. Jeg tror kanskje Island har vært flinkere til å være ydmyke ovenfor at de er en liten nasjon. De klorer seg til fjellveggen der borte. De er ujålete og rett på. Lagene skal ikke ligne på Barcelona. Jeg tror idealet til trenere i barnefotballen i Norge er Barcelona (NOK).

NOK synes flere aspekt som angår mentale prosesser bør diskuteres i norsk fotball: ”Er det nok guts i norsk toppfotball for eksempel? Dette er diskusjoner vi bør ta”. Han synes også det er fornuftig å ha en diskusjon om hvorfor Island får sendt ut så mange spillere. Om dette har med kultur, organisering eller kommersielle forhold som prissetting av norske spillere er interessante temaer, sier NOK.

4.4.2 Island

ISK forklarer at den mentale delen av sport og idrettsprestasjoner har interessert han i lang tid. Dette har blant annet ført til at han har spurt både trenere og utøvere om det er noe spesielt med den islandske kulturen når det kommer til det mentale aspektet. ”Dette er jo ikke vitenskapelige bevis men noen element går igjen. De referer til sterk psyke, vinnermentalitet, hardt arbeidende, godt trente, og så videre”. Han forteller også at han har registrert at mange islandske spillere har blitt kapteiner i de lagene de har dratt til. ”Det viktigste og mest gjennomgående er likevel dedikasjonen til sporten” sier ISK.

ISK forteller at når han kom til Norge spurte han sin norske trenerkollega om hva som preger norsk mentalitet. ”Han fortalte meg om noe som heter janteloven. Dere skal ikke fremstå som bedre enn andre. Det er en norsk greie forstod jeg. Vi har ikke dette på Island”. ISK sier han har sett tall fra en undersøkelse som viste at norske spillere har en annen innstilling enn sine utenlandske medspillere. Spillerne ble spurt om de ønsket seg videre fra norsk toppfotball - om de ønsket å spille i større ligaer, presiserer ISK. ”Var begge foreldrene norske ønsket 66% å komme seg videre. Var en av foreldrene utenlandske økte tallene til 75%. Var begge foreldrene utenlandsk økte det til 91%. Det er stor forskjell”. Han tillegger at islandske spillere må ut for å spille profesjonell fotball (de har ingen profesjonell liga slik vi har i Norge).

ISK er trener og har observert ting på treningsfeltet som han også mener er beskrivende: ”Utenlandske spillere ønsker kanskje mer. Vi har en fransk spiller. Han gjør mange feil, men ønsker ballen hele tiden. Han er alltid motivert. Selv om vi har flest norske spillere har vi ingen som har lignende adferd”. ISK forteller at han opplevde en forskjell i mental innstilling når han kom til Norge: ”Det var mange flinke og trivelige spillere. Spillere en vil at dattera di skal finne seg, men ikke en du ville gått i krigen med. De er ikke krigere. De har ikke ”killerinstinkt”. Dette må hele tiden jobbes med”. ISK mener at det er et skille mellom den norske og islandske spilleren på dette: ”Den islandske spilleren har den rette mentale innstillingen som vi er ute etter, men han har kanskje ikke ferdigheter. Det er altså motsatt fortegn på spillerne” sier ISK.

ISK forteller at dette ikke er noe som er forbeholdt guttene på Island. Han har trent islandske damelandslag og opplevd den samme mentale innstilling hos dem: ”De er sjeldent favoritter og møter alltid større nasjoner. Troen på seier er likevel urokkelig. Troen på å komme tilbake selv om de ligger under er sterk. Det er den mentale innstillingen til begge landslagene våre, uavhengig av kjønn”. Her mener ISK han har observert en stor forskjell i egne erfaringer i egen klubb: ”ligger du under med et eller to mål mot Rosenborg ender du gjerne opp med å tape med 3,4,5 mål. De kommer ikke tilbake. De mangler den indre troen”. For å utdype forskjellen forklarer ISK at en ”peptalk” før avspark på det islandske landslaget ikke har fokus på taktikk eller andre tekniske moment om kampen. ”Det sies bare ”fight fight fight” ”.

FOR: Har denne mentale innstillingen alltid vært slik eller tror du den har utviklet seg med suksess?

Vi har alltid hatt sterke karakterer, forklarer ISK. Forskjellen nå er at de har bedre spillere. Han tror den mentale innstilling alltid har vært der. ”De fleste på Island må ha to jobber. Det er et hardt liv også med tanke på været. Du må være indre motivert når du har 7 måneder med sesongoppkjøring”. ISK forklarer at du må ha jobb ved siden av å være fotballspiller. Et ønske om å bli profesjonell spiller betyr at de må til utlandet. Denne innstillingen fører videre til at spillerne opparbeider seg ambisjoner: ”alle som kommer til Norge fra Island har ambisjoner om å spille i andre land. De vil

spille i større ligaer”. ISK eksemplifiserer at en islandsk spiller gjerne uttaler: ”Jeg vil til England eller Tyskland. Dette er ikke mitt stoppested”.

Island presterer ikke bare i fotball, forteller ISK. Island har de senere årene hatt landslag som har hevdet seg i eksempelvis både håndball og basket. ISK sier at dette også er lagidretter, og Island har et høyt antall atleter på ulike arenaer, og sier videre at ”Dette sprer seg til en tro. En tro på at vi kan lykkes. Hvorfor skal ikke vi få det til? Når de kan, kan vi”.

ISK forteller at Island har opplevd en radikal utvikling de seneste årene der de får stadig bedre spillere. Disse har hatt bedre trenere og bedre fasiliteter som kan benyttes uavhengig av årstid. Disse forholdene kan føre til en endring av motivasjon:

En ung spiller i dag kan tjene store penger. Man kan bli veldig rik hvis man lykkes som fotballspiller i dag. Dette vet jeg motiverer våre spillere fra Nigeria, men det motiverer også islandske spillere. Norske spillere har et godt liv og de er kanskje ikke avhengig av å ta det neste steget ut (ISK).

ISK mener at islandske spillere preges av sin dedikasjon til sporten: ”De har ofret noe for å komme dit. Man må innse at det er en maraton å ikke en sprint å bli profesjonell fotballspiller”. ISK mener det er mulig å lære opp barn til å utfordre seg selv og å mestre ting de i utgangspunktet ikke er gode på: ”De lærer at ved å feile blir de bedre. Da vil de ikke gi opp så lett. Ved å vektlegge innsatsen barnet har lagt ned i arbeidet som kriterium for at de har lykkes, vil barnet utvikle seg”. Her påpeker ISK at trenere og lærere har viktige roller og poengterer at det er viktig ”å utvikle barn gjennom kompetente voksne”.

Når ISK ønsker å forklare hvordan hele kulturen på Island kan oppleves annerledes enn i Norge poengterer han at den indre motivasjonen også må komme fra de voksne. Fokuset på å ha en motivert trener er avgjørende, mener ISK. ”Hvis jeg kom til deg med en ide. Jeg sa du må bruke mye tid og hele din ekspertise på dette. Du vil ikke få mye penger for det, men du vil ha det gøy. Du vil være del av noe større. Du må skape noe. Gjennom å støtte dine trenere vil du høste fruktene”.

4.4.3 Drøfting

De to respondentene i denne undersøkelsen har forskjellig utgangspunkt hva gjelder dette fagområdet. NOK forteller at han ikke er noen ekspert innenfor mentale prosesser og psykologi. Han ønsket å påpeke at hans besvarelse derfor måtte ses i lys av dette. Det er likevel interessant å høre hva en person som har mye erfaring innenfor norsk fotball tenker om temaet. ISK har studert noe sportspsykologi gjennom sin masterstudie og er svært interessert i dette fagfeltet. Ulikt svarvolum hos respondentene kan forklares på bakgrunn av dette.

Det påpekes av NOK at han mener det er kulturelle forskjeller mellom Norge og Island. Hans beskrivelser om et driv og en indre glød som preger Island kan ses i sammenheng med indre motiverte utøvere beskrevet i selvbestemmelsesteori (Deci & Ryan, 1985). ISK beskriver islandske spillere som dedikerte, hardt arbeidende og med en sterk psyke. NOK sier at de beste spillerne i Norge har denne innstillingen. Han stiller spørsmål ved om ikke Norge burde ha fokus på slike holdninger for å kunne dyrke en slik kultur.

ISK forklarer forskjeller han har opplevd innad i lagene han har trent på Island og i Norge. Han presiserer at hans egen opplevelse er at islandske lag alltid tror på seier og at de ikke gir seg ved motgang. Dette ”drivet” som lagene har ved å ikke gi seg kan ses i sammenheng med sosiale sammenligninger som pågår i lagidretter. Sammenligningen mellom spillere har effekt på egne ferdigheter, og en gruppe med høy selvtillit vil kunne prestere bedre (Marsh, 1987). Kanskje kan et slikt teoretisk grunnlag også være med på å forklare hvordan islandske utøvere har sammenlignet seg med sine landsmenn i andre idretter. Dette kan være med på å skape en tro på tvers av idrettene og er med på å danne en kultur. Preckel & Brüll (2010) forklarer også hvordan tilhørighet vil kunne danne grunnlag for stolthet over hva de sammen kan få til.

NOK forteller at hans inntrykk er at norske treningsmiljøer ofte har urealistiske forventninger. NOK har inntrykk av at vi i Norge sammenligner oss med Barcelona i motsetning til mer ujalte og realistiske målsettinger på Island. Flere av funnene i denne undersøkelsen viser til et ønske om mestringsorienterte miljøer i

Norge. NOKs uttalelser kan ses som et ønske om mer oppgaveorientert kultur hvor innsats vektlegges. Det å ikke måle seg med andre, men heller sette seg egne mål, samsvarer med hva Nicholls (1989) sier om oppgaveorienterte utøvere.

I sine erfaringer med utøvere fra ulike land forteller ISK om opplevde forskjeller i utøveres motivasjon. Ryan og Deci (2000) forklarer hvordan ytre motivasjon med materielle goder og fokus på prestasjon beveger kontrollen av motivasjonen bort fra utøveren. ISK opplever at islandske spillere, og spillere fra andre nasjoner enn Norge, har ytre motiver i sitt ønske om suksess. Norske utøvere har ikke mye innslag av denne type motivasjon, i følge ISK. Han forklarer at fraværet av denne ytre motivasjon kan ses i sammenheng med den velstanden vi har i Norge. Et interessant spørsmål vil da være om dette er hemmende eller fremmende for utøvernes progresjon.

Island har betalte trenere og det kan være legitimt å stille spørsmål ved hva som motiverer dem. ISK forklarer at Island krever mye av sine trenere. De blir gitt et stort ansvar og en trenerjobb ikke er godt betalt. Han mener Island er avhengig av at deres trenere har følelsen av å være en viktig del av en helhet. Dette argumenterer for at trenere på Island må inneha indre motivasjon for å lykkes.

NOK stiller spørsmål ved om norske spillere generelt har den dedikasjonen som skal til, og viljen til å ofre noe for å oppnå suksess. ISK forklarer at det er nettopp denne dedikasjonen hos islandske spillere som definerer dem. Han snakker om viljen til å ofre noe og å holde seg til målet over tid. Denne selvreguleringen sammenfaller med hva Duckworth (2009) sier er viktige kriterier for å lykkes, og det Zimmermann (2008) kaller ”effektive elever”. Evnen til å sette seg langsiktige mål og ha dedikasjonen som kreves forklares ved hvorvidt en person preges av ”grit” (Perkins-Gough, 2013). ISK vektlegger betydningen ved at barn lærer at det er deres innsats som avgjør om de vil lykkes, og at dette krever innsats fra kompetente voksne. Dette samsvarer med å ha et ”growth”-tanke sett hvor utgangspunktet til utøveren ikke avgjør måloppnåelse og Duckworths presisering av voksnes betydning i dannelsen av barns tanke sett (Perkins-Gough, 2013).

5.0 Konklusjon

I denne studien får vi innblikk i Norge og Islands praksis hva gjelder barne- og ungdomsfotball. Området belyses ved å sammenligne de to landene gjennom presentasjon av teori og intervju av en person fra hvert miljø.

Funn

Ser vi på uttalelser fra forbundene (Haavik, 2009a, 2009b; Íslands, u.å.; KSI, 2011; NFF, 2016a; NIF, 2015a) og intervjuobjektene vil verdier og retningslinjer for barn og unge ha mye sammenfallende innhold. Begge land ønsker trygge miljøer som ikke ekskluderer utøvere, og et tilbud til den enkelte ut i fra modenhet. Resultatene fra denne undersøkelsen viser at forskjellene i større grad ligger i praktiseringen.

Island differensierer sine utøvere fra de begynner å trene fotball. Denne nivådelingen foregår i en spillergruppe som består av to årskull. Laginndelingen forvares med at spillere med likest mulig utgangspunkt vil få best mulig utbytte av aktiviteten. All fotballaktivitet i landet er organisert etter dette prinsippet og dette skal medføre at nivådelte lag møter tilnærmet lik motstand. I motsetning til misforståelser som omtalt innledningsvis i Dagbladet (Baardsen, 2016) skal det *ikke* forekomme topping av lag på Island. I Norge ønsker man at alle lag skal bygges på jevnbyrdighet. Alle lag skal organiseres med en miks av spillere fra forskjellige ferdighetsnivå. Når ujevne lag møtes skal virkemidler iverksettes for å redusere forskjellene.

Både Island og Norge ønsker en individuell tilpasset hospitering. NOK forklarer at en tydeligere sportslig ledelse i klubbene er et område de ønsker å forbedre i norske klubber. Oppgaver som hospitering vil administreres bedre når dette kommer på plass. ISK forklarer at Islands modell med to årsklasser i hvert lag tar bort store deler av denne problematikken.

Alle trenere på Island er betalte. Forbundet har krav til at de har utdanning, og Island viser til høye tall på utdannende trenere. Norge har ingen formelle krav til utdanning hos trenere i barne- og ungdomsfotballen. Norsk idrett preges av frivillighet og trenere er ofte foreldre til spillerne. NFF har igangsatt flere tiltak for å øke tetthet av lisensierte trenere.

Treneren får sin inntekt fra foreldreinnbetaling på Island. Klubbene og kommunene preges av å ha et tett samarbeid. Dette medfører blant annet at det er kommunene som eier de fleste treningsfasilitetene. De tar ikke leie fra klubbene men klubbene organiserer tidsbruken av anleggene. Norge preges av store forskjeller på tilgang og betaling av leie til anleggene. Resultatene i undersøkelsen viser at det er store lokale forskjeller og NOK påpeker at det også er et skille mellom ”by og land” der byene har de største utfordringene på anleggssiden. ISK påpeker også forskjeller i klubbene i Norge hva angår trenerkompetanse og treningsmengde. De lokale forskjellene gir nyanser til VGs artikkel der Bjarnasons gir en generell beskrivelse av norsk fotball (T. Johannessen, 2016).

Resultatene viser til en enighet mellom respondentene om forskjeller på mental innstilling til idrett både individuelt og som lag. Det antydes at islandske spillere har en større dedikasjon til sporten og ønske om å vinne. Den kulturelle forskjellen forklares både med større innslag av indre og ytre motivasjon hos de islandske spillerne.

Svakheter

Som forklart i metodekapittelet vil denne oppgaven preges av forskerens ulike valg av tematikk og fokusområder. Studien ønsker å danne et helhetlig bilde av en situasjon gjennom disse valgene. En annen forsker vil kunne ha ulikt syn på hva som bør vektlegges og belyses og gjøre andre valg. Studien kunne ha inneholdt flere eller færre temaer. Ved et mindre utvalg av tematiske områder ville en kunne fordype seg i større grad i de utvalgte områdene. Et større antall temaer ville minske mengden data på de eksisterende temaene men ville kanskje gitt et enda mer utfyllende helhetsbilde.

Videre forskning

Denne studien har utelukkende voksne bidragsytere. Det kan virke paradoksalt at kun voksne uttaler seg i et studie som omhandler barn og unge. Det er like fullt en realitet at det i stor grad er voksne som bestemmer hvordan barnefotballen skal organiseres. Det vil være interessant å intervju barn fra de to landene som vokser opp i ulike systemer om hvordan deres opplevelse av dette er.

Det kunne også være interessant å intervju toppspillere fra de to ulike landene. En sammenligning av deres opplevelse av systemene og hvorvidt det er store opplevde forskjeller for de som lykkes vil kanskje gi nyttig og utfyllende kunnskap.

5.0 Kilder

- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa
- Baardsen, J. (2016, 03.07). NFF erkjente feil, men vil ikke kopiere Island: Slik skal Norge utvikle spillere i verdensklasse. Retrieved from <http://www.dagbladet.no/sport/nff-erkjente-feil-men-vil-ikke-kopiere-islandnbspslik-skal-norge-utvikle-spillere-i-verdensklasse/60265646>
- Dagbjartsson, D. S. (2016). Staðreyndir um íslenska knattspyrnu. Retrieved from <https://vimeo.com/173026651/412ee115a8>
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl.
- Dalland, O. (2007). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (4. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2010, 15.01.2010). Kvalitative og kvantitative forskningsmetoder likheter og forskjeller. Retrieved from <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/medisin-og-helse/kvalitativ-forskning/1-kvalitative-og-quantitative-forskningsmetoder--likheter-og-forskjeller/>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality, 19*(2), 109-134.
- Duckworth, A. (2016). *Grit: The power of passion and perseverance*: Simon and Schuster.
- Duckworth, A. L. (2009). Self-Discipline is empowering. *Phi delta kappan, 90*(7), 536-536.
- Duckworth, A. L. (2011). The significance of self-control. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 108*(7), 2639-2640.
- Duda, J. L. (2001). Achievement goal research in sport: Pushing the boundaries and clarifying some misunderstandings. *Advances in motivation in sport and exercise, 129*, 182.
- Eggen, D. (2016a, 18.05). NFF C-lisensutdanningen. Retrieved from <https://www.fotball.no/trener/nff-c-lisens/nff-c--lisensutdanningen/>
- Eggen, D. (2016b, 18.05). UEFA A-lisens. Retrieved from <https://www.fotball.no/trener/uefa-a-lisens/uefa-a-lisens/>
- Eggen, D. (2016c, 18.05). UEFA B-lisens. Retrieved from <https://www.fotball.no/trener/uefa-b-lisens/uefa-b-lisens/>
- Eggen, D. (2016d, 18.05). UEFA Pro lisens. Retrieved from <https://www.fotball.no/trener/uefa-pro-lisens/uefa-pro-lisens/>
- Enoksen, E. (2002). *Utviklingsprosessen fra talent til eliteutøver. En longitudinell og retrospektiv undersøkelse av en utvalgt gruppe talentfulle friidrettsutøvere*. (Dr.Scient), NIH, Oslo.
- Ericsson, K. A., & Charness, N. (1994). Expert performance: Its structure and acquisition. *American psychologist, 49*(8), 725.
- FIFA. (2016, 02.07). FIFA World Ranking. Retrieved from <http://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/men/index.html>

- FN. (1989). Fns konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen). Retrieved from <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>
- Freud, S. (2003). *Beyond the pleasure principle* (Vol. 840): Penguin UK.
- Guðmundsson, M. Ö. (2015, 01.05). Tómsundastyrkir Seltjarnarnesbæjar. Retrieved from <http://www.seltjarnarnes.is/thjonusta/ithrottirogtomstundir/styrkir/>
- Heinemann, K. (1975). Leistung, Leistungsprinzip, Leistungsgesellschaft. *Sportwissenschaft*, 5(2), 119-146. doi:10.1007/bf03176418
- Helsen, W. F., Van Winckel, J., & Williams, A. M. (2005). The relative age effect in youth soccer across Europe. *Journal of sports sciences*, 23(6), 629-636.
- Henriksen, K. (2008). Inspiration til talentudvikling: Et psykologisk perspektiv [Inspiration for talent development: A psychological perspective]. *Odense, Denmark: Syddansk Universitetsforlag*.
- Howe, M. J., Davidson, J. W., & Sloboda, J. A. (1998). Innate talents: Reality or myth? *Behavioral and brain sciences*, 21(03), 399-407.
- Haavik, Y. (2009a, 18.05). Det handler om respekt, ikke sant? Retrieved from <http://www.fotball.no/nff/Fair-Play/2009/Det-handler-om-respekt-ikke-sant/>
- Haavik, Y. (2009b, 18.05). Hva er fair play? Retrieved from <http://www.fotball.no/nff/Fair-Play/2009/Hva-er-Fair-Play/>
- Íslands, Í.Í.-o. Ó. (u.á.). Íþróttir barna og unglunga. Retrieved from <http://isi.is/fraedsla/ithrottir-barna-og-unglinga/tafla/>
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2. utg. ed.). Kristiansand: Høyskoleforl.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2010). Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode.
- Johannessen, T. (2016, 28.06). Island-profil om norsk treningskultur: – Det var et stort sjokk. Retrieved from <http://www.vg.no/sport/fotball/fotball-em-2016/island-profil-om-norsk-treningskultur-det-var-et-stort-sjokk/a/23725265/>
- Kenyon, G. S. (1969). Sport involvement: A conceptual go and some consequences thereof. *Sociology of sport*, 77-99.
- Kópavogsbæjar. (2015, 26.03). REGLUR ÍÞRÓTTARÁÐS KÓPAVOGS VEGNA AÐSTÖÐU TIL ÆFINGA OG KEPPNI Í ÍÞRÓTTAMANNVIRKJUM Í EIGU KÓPAVOGSBÆJAR. Retrieved from http://www.kopavogur.is/media/pdf/Reglur_ithrottamannvirki-04.05.2015.pdf
- Krumsvik, R. J. (2014). *Forskningsdesign og kvalitativ metode: Ei innføring*: Fagbokforlaget.
- KSI. (2004). UEFA A Coaching Licence. Retrieved from http://www.ksi.is/media/fraedsla/uefa_a_umsokn.pdf
- KSI. (2009, 28.08). UEFA B þjálfaragráða - Námskrá. Retrieved from http://www.ksi.is/media/fraedsla/namskra_uefa_b.pdf
- KSI. (2011). Stefnuyfirlýsing KSÍ um þjálfun barna og unglunga. Retrieved from <http://www.ksi.is/fraedsla/stefnuyfirlýsing/>
- KSI. (2012). Þjálfaraskóli KSÍ. Retrieved from <http://www.ksi.is/fraedsla/thjalfaraskoli-ksi/>

- KSI. (2013). Sparkvallaátak KSÍ Sparkvellir byggðir víðs vegar um landið. Retrieved from <http://www.ksi.is/mannvirki/sparkvellir/>
- KSI. (u.á.). REGLUGERÐ KSÍ um menntun knattspyrnuþjálfara. Retrieved from <http://www.ksi.is/media/logogreglugerdir/reglugerdir/2009ii-Reglugerd-KSI-um-menntun-knattspyrnuthjalfara-desember-2009-med-greinargerd.pdf>
- Kulturdepartementet. (2003, 05.02). Finansiering av statlig idrettspolitik. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kkd/rap/2003/0006/ddd/pdfv/170078-sundbergrapporten.pdf>
- Kulturdepartementet. (2014, 27.11). Tilskudd til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite(NIF). Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/tilskudd/tilskudd-til-idrett1/Tilskudd-til-Norges-idrettsforbund-og-olympiske-og-paralympiske-komite-NIF/id764865/>
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M., & Rygge, J. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Larsen, Ø., & Gustavson, B. F. (2016). Nivåinndeling i seriespill for barnefotballen. Retrieved from <https://www.fotball.no/barn-og-ungdom/verdier-og-virkemidler/nivainndeling-i-seriespill-for-barnefotballen/> - 77651
- Marsh, H. W. (1987). The big-fish-little-pond effect on academic self-concept. *Journal of Educational Psychology*, 79(3), 280.
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological research methods*: Sage Publications.
- NFF. (2010). Barnefotball Verdier og virkemidler. Retrieved from http://www.fotball.no/Documents/PDF/2010/Barne-og-ungdomsfotball/Barnefotballbrosjyre_2010.pdf
- NFF. (2015). NFF kvalitetsklubb. Retrieved from <http://www.fotball.no/Utdanning-og-kompetanse/NFF-Kvalitetsklubb/Niva1/-panel-pageId27004>
- NFF. (2016a, 28.02). Handlingsplan 2016-2019. Retrieved from http://www.fotball.no/Documents/Forbundstinget/dokumenter/Forslag-til-Handlingsplan_2016-2019.pdf
- NFF. (2016b). Kvalitetsklubb. Retrieved from <https://www.fotball.no/klubb-og-leder/kvalitetsklubb/>
- NFF. (2016c). Trener. Retrieved from <http://www.fotball.no/Utdanning-og-kompetanse/Trener/>
- NFF. (2016d). Årsrapport 2015. Retrieved from <https://www.joomag.com/magazine/nff-nff-%C3%85rsrapport-2015/0871095001455284225>
- Nicholls, J. G. (1989). *The competitive ethos and democratic education*: Harvard University Press.
- NIF. (2007, 22.01). Evaluering av barneidrettsbestemmelsene. Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/barneidrett/barneidrettsutvalgets-rapport-2007.pdf>
- NIF. (2015a). Idrettens barnerettigheter bestemmelser om barneidretten. Retrieved from https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/7d1ccf72f5a047dfac1b2124adaddf42/117_15_barneidrettsbestemmelsene_lr.pdf

- NIF. (2015b, 06.06). Idrettspolitisk dokument 2015-2019. Retrieved from https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf
- Ommundsen, Y. (2006). Psykologisk læringsklima i kroppsøving og idrett : betydning for barns og unges læring, trivsel og motivasjon. Oslo: Universitetsforl., cop. 2006.
- Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener. I: *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*.(163-193) Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Paulsen, A. (2016, 21.04). Abc-trener og laglederkurs. Retrieved from <https://www.fotball.no/klubb-og-leder/kurs/abc-trener-og-laglederkurs/>
- Perkins-Gough, D. (2013). The significance of grit: a conversation with Angela Lee Duckworth.(Interview). *Educational Leadership*, 71(1), 14-20.
- Peterson, T. (2011). *Talangutveckling eller talangavveckling?* : SISU Idrottsböcker.
- Preckel, F., & Brüll, M. (2010). The benefit of being a big fish in a big pond: Contrast and assimilation effects on academic self-concept. *Learning and Individual Differences*, 20(5), 522-531.
- Repstad, P. (1998). *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* (3. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl.
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold- samfunnsvitenskaplig forskning og kvantitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Robson, C. (2011). *Real world research : a resource for users of social research methods in applied settings* (3rd ed. ed.). Chichester: Wiley.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68.
- Seltjarnarnes, S. o. f. (2009, 28.05). Reglur Íþrótt- og tólmstundaráðs Seltjarnarness um úthlutun þjálfarastyrkja. Retrieved from <http://www.seltjarnarnes.is/stjornsysla/samthykkir/nr/3233>
- Skirbekk, S. (2015, 31.01). Sosiologi. Retrieved from <https://snl.no/sosiologi>
- SSB. (2016, 12.05). Folkemengde og befolkningsendringar, 1. kvartal 2016. Retrieved from <https://ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/kvartal>
- Thagaard, T. (2003). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* (2. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl.
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (3. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl.
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*: Gyldendal akademisk.
- Toering, T., & Jordet, G. (2015). Self-control in professional soccer players. *Journal of Applied Sport Psychology*, 27(3), 335-350.
- Toering, T., Jordet, G., & Ripegut, A. (2013). Effective learning among elite football players: The development of a football-specific self-regulated learning questionnaire. *Journal of sports sciences*, 31(13), 1412-1420.
- Turnnidge, J., Hancock, D., & Côté, J. (2014). The influence of birth date and place of development on youth sport participation. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 24(2), 461-468.

- Williams, A. M. (2000). Perceptual skill in soccer: Implications for talent identification and development. *Journal of sports sciences, 18*(9), 737-750.
- Yin, R. K. (1994). Case study research. Design and methods. *Thousand Oaks: Sage*.
- Zimmerman, B. J. (2008). Investigating self-regulation and motivation: Historical background, methodological developments, and future prospects. *American Educational Research Journal, 45*(1), 166-183.